The First Telugu Bi-weekly in Andhra Desa, The only Telugu Newspaper
for H. E. H The Nizam's Dominions.

గోలకొండపత్రిక

సుల్తాను బజారు, హైద్రాబాదు, (దక్కన్.)

ప్రతి సోమ, గురువారములు ప్రకటింపబడును

సం॥ చందారూ ౬-౦-౦
అర్థ ,, ,, ౩-౦-౦
విడి ప్రతిక ౦-౧-౦

GOLKONDA PATRIKA

HYDERABAD, Dn. MONDAY 26-11-1934

107491

ప్రాత పత్రికకు
వెల ప్రత్యేకము

సంపుటము ౯ } శా.శ.౧౮౫౬ శ్రీభావనామసం॥ కార్తీక బ॥ ౫ సోమవారము ౨౬-౧౧-౧౯౩౪ఫ. { సంచిక ౫౪

నిజాంరాష్ట్ర

తృతీయాంధ్ర మహాసభ, ఖమ్మంమెట్టు

౯, ౧౦, ౧౧ బహమను ౧౩౪౪ ఫ.

భావసం॥ మార్గశిర శు॥ ౭, ౮, ౯ గురు, శుక్ర, శని వారములు

అధ్యక్షులు:- శ్రీయుత పులిజాల వేంకట రంగారావుగారు హైకోర్టువకీలు (నల్లగొండ)

మహిళా సభాధ్యక్షురాలు:- శ్రీమతి సీతాకుమారిగారు, (హైద్రాబాదు)

ఆంధ్ర సోదర సోదరీమణులు తప్పక పాల్గొన ప్రార్థితులు.

అయితరాజు జీడికంటి రామరావు
ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు.

ఊటుకూరు- వేంకటరామారావు
ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శి

రాణా ప్రతాపసింగు

(భవానీసింగ్ ఠాకూర్)

ఉ. ఓయమర ప్రతాపనిధి
మోయియ [illegible] శౌర్యరాశి! నీ
జేయ పరాక్రమక్రమము
సింహకిశో[illegible] కైన మందునే
నీయట [illegible] గనర
[illegible] శత్రు [illegible]
చేయు [illegible] వను
నేపడనే [illegible] సమ్మతించునే

సీ. ఆరావళీపర్వ తారణ్యమార్గముల్
నీ పదా కితములై నెగడెఘనత
నాబూమహాశిఖ రాగ్రసింహాసనం
బీవధిష్ఠించుటచే వెలింగె
నీసింహగర్జావి నిస్వనంబు నెగుహాల్
నేత్తి కైన ప్రతిధ్వనించు
మానసింహాక సమానపంక్తి కి దివ
[illegible] వాక్యమిదిగో

గీ. ఘనసువర్ణా [illegible] మీయ గుగు మేన
[illegible] కనికిరమ్ము
చనుమనినపల్క దొంగు [illegible]
రాజపుత్రుల కర్ణరంధ్రములు [illegible]

మ. అదేసీ వెక్కిన తెల్లగుఱ్ఱమదే
[illegible] బులై
భీమర [illegible] భుజబలం
[illegible] బూని [illegible]
[illegible] టెలుగొనినీ
చేదోడు [illegible]
[illegible] కత్తినంటుకొని యే
[illegible] వింటవే!

చ. దొఆకిన [illegible] గడ్డల సు
తుల్ నతియుండనిరింకి లేదు నీ
[illegible] దుంపయేనియది
గొనటులేచెను సైన్యధూళి క
మ్మరుభిగిలుంపు [illegible]
[illegible] వేవే
గిరపడుమస్వ [illegible]
[illegible] రా ప్రతాపజీ

ఉ. వందలువేలు [illegible]
భారతవర్షము [illegible]
నందనుల [illegible] బర్యాకమద [illegible]
[illegible] గడించె [illegible]
[illegible] మ
[illegible] సన్నైన [illegible]
[illegible]
దేశయిలొమ్మ [illegible] ప్రతాపసింహాజీ.

దీపావళి మహోత్సవము

గుండూరు వెంకటశేషసర్మగారు

సీ. ఇంటింటిము [illegible] వేసి
[illegible]
[illegible]
[illegible] పావరింప
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
మనుతింప

మేటివ్యాపక్ష నగరిలో మేలటంచు
మహిత సద్గుణసాంద్ర వాసుదేవనరేంద్ర.

ఉ. నాలుగు గంటలాదిగను
నాలుగుగంటల నేత్రపర్వమే
చాల విశా [illegible] లీల శిరి
చానకు జేసెను పూజరయొప్పదీ
పాలియటంచు రెడ్డితతి
వర్తకసంఘము భక్తపుంజముల్
మేలన భూసురోత్కరము
[illegible] కనందు చందమై.

సమాశ్వాసము

బి. కే. వెంకటాచార్యులు

శా. స్త్రీకుంబోషకమైన శాకముసెటో
నిష్కాసనుంజేతెయా
శాకా నీకను పెచ్చరిల్లుటనె దో
శ్కంబైన పేర్పొంపిలక్
జేకూరుంగద దీనికింత మదిలో
జింతింప [illegible]!
నీకుంగోకిల! శోచనిక్క మెటులే
[illegible] శ్రీవసంతాగతిన్.

చ. చతురత గోలకొండకవి
సంచిక పేరిటి శాణమందు సం
చితుండు ప్రతాపరెడ్డియను
శిల్పనరుండు క్రమంబుగా నిజాం
[illegible] తికవిరత్నముల్ చికిలి
జేసి వెలుంగుల మున్విధించు నా
[illegible] మతి నుండు మేవిం[illegible]
సిద్ధమణీంద్రము! చింతయేటికిన్.

—ఆంజనేయ స్తుతిః—

తెల్లాపల్లి రామచన్ద్రశాస్త్రిగారు

(అభినవకాళిదాస, రామాపురము)

శ్లో [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ౧

శ్లో [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ౨

శ్లో [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ౩

శ్లో [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ౪

శ్లో [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ౫

శోకభాష్పములు

(వి. రా. యాదగిరిరావు)

(౧)

[illegible] నేడేమో నాపనోబాధ [illegible] మనసు [illegible] కారణమేమో [illegible]... ...హా...నాథా...నీసందర్శనమే కారణము...[illegible] పంతుష్టిగ [illegible] విస్మృష్టులు ప్రసవించి [illegible] మనస్సున కెంత [illegible] శాస్త్రా [illegible] విశదించెను. [illegible] తెలుపునంత [illegible].

(౨)

హా...[illegible] యాపాడి [illegible] లభిం [illegible] పరిస్ఫుర [illegible] నోకనా [illegible] సందర్శింప [illegible] భాగ్యము కూడ లభించనాయెగదా. మాతా పితృలా రా! [illegible] భార [illegible]

(౩)

హా...[illegible]

(౪)

[illegible]

కావలెను: [illegible]

Chief Organiser, The Tropical Insurance Co., Ltd., Badruddin Builbing, NizamShahi Road, Hyderabad-Dn.
Imperial.

వర్తకులకు లాభము

గోలకొండ పత్రికయందు [illegible] వేయించి వ్యాపారమునందు లాభము పొందుడు.
ఈపత్రిక నిజాంరాష్ట్రమునందంతటను బ్రిటిష్ ఇండియాయందున విరివిగా ప్రచారము చేయుచున్నది
ప్రకటనరేట్ల వివరములకు — "మేనేజరు గోలకొండపత్రిక హైదరాబాదు, అని వ్రాయుడు

జాబులు

ఖమ్మం మహాశయుల కొక విజ్ఞప్తి

—

తెలతెల వారాయి పుట్టినట్లు మనకిప్పుడు సభలుచేసు కొనేటందు కనుమతిదొరికి, యీసభలు ఖమ్మంమెట్టులో జరుపుటకు పెద్దలచే నిశ్చయించేసరికి యీపట్టణములో సనాతన ధర్మాలన్ని యెక్కడ ఏకించుకొపోయోనని మనవాండ్లలో కొంతమంది ప్రముఖులు ఎన్నడులేని ధైర్యసాహసాలతో బ్రహ్మత్వమునకు యెక్కడ కళంకం వచ్చిపోతుందోనని మిక్కిలి పట్టుదలతో యీసభలను ఎట్లాగైనా ఆపుచేయించే ప్రయత్నముతో ప్రపంచకములో పెద్దపేరు సంపాదించుదామనే ఉత్సాహాలంగావుంది. ఏదోమార్గంగా ఒకపేరు సంపాదించుటమంచిదే. ఇప్పట్టున ఎట్లాగైనా బ్రహ్మత్వాన్ని గట్టిగా భద్రపరచుతేనేగాని యింకాకొంతకాలం ప్రపంచములో సనాతనధర్మాలకు చోటుదొరికదనేమాట మనవాండ్ల మనస్సులల్లో దృఢముగా నాటపోయి గొప్పప్రయత్నాలు చేస్తున్నట్లు కనుపిస్తుంది సభలు ఆపుచేస్తే మనవాండ్లు చేసే ప్రయత్నాలకు ఫలమేమో తెలియదు. సభలు ఆపుచేసేదానికి బదులు మనబ్రహ్మత్వాన్ని మరియు సనాతనధర్మాల్ని కాపాడే ప్రయత్నం చేస్తే మంచిదిలాగనుపిస్తుంది

సభలయొక్క అర్థమేమంటే మనమంతా ఒకచోట సమావేశమై ఆసమావేశములో మనయొక్క అన్నివిషయాలు సాంఘిక నైతిక సంబంధమైనవి చర్చించుకోవడము, తనుపరిపది మంది అభిప్రాయాల ప్రకారము నడుచుకోవడము, యిదేకాని మరేమియులేదు. దీనికైఅట్టి ఆందోళనపడి యింతఘట్టి ప్రయత్నాలు చేసేఅగత్యమేమి గనుపించదు. ప్రత్యేకంగా యీఖమ్మంమెట్టులో జరిగేసభలల్లో యిటువంటి సాంఘిక సంబంధమయిన విషయాలు అంతతీవ్రంగావుండవని తోస్తుంది ఒకవేళ అటువంటిసందర్భమేవస్తే మనమంతా వూరుకుంటామా మన సనాతనధర్మాలన్ని నశిస్తుంటే!

సభలన్నతర్వాత మనముకూడా సమయమొస్తే ఘట్టిగా మాట్లాడవచ్చును మనపురాణగ్రంధాల్నన్నిటిని సాధ్యాక్ష్యములు చూపించుచు వాదవివాదములు జరుపవచ్చును. మనధర్మాల కొరకై పోట్లాడవచ్చును. భగవంతునిఅనుగ్రహంవల్ల మనకన్ని వున్నాయి గట్టిగా మాట్లాడటానికి నోరిచ్చాడు. గొప్ప గొప్ప బుద్ధిచ్చాడు బోలెడంతగ్రంధసముదాయంవుంది. యివన్నిచదువాలి. గ్రహించాలి యిచ్చిన బుద్ధిని ఉపయోగించాలి యిచ్చిన నోటితో సింహాంలాగు ప్లాట్ ఫారముమీదికివచ్చి వివాదములకు దీకొని సభికులను మెప్పించాలి. అంతేకాని మనకెద్దోగొప్ప ఉద్ధూభాపకు ప్రవేశంవుందిగదాయని పదేపదే సభలువద్దని దరఖాస్తులువ్రాస్తే లాభములేదు ఇల్లుపైకి పందిరవెట్టినట్లుతుంది మనధర్మాన్ని కాపాడుకోవాలంటే యిటువంటిసభలల్లోనే కాపాడుకోవాలి ఎందుకంటే యీసభలల్లోకవచ్చునటువంటి ఆచారములు తదితరసాంఘిక విషయములనుగురించి మాట్లాడటానికి మరియు ప్రజలకు తెలిగించి దురాచారాలను రూపుమాపటానికి తగినఅవకాశం యిప్పుడేదొరుకుతుంది. కాబట్టి వివాదములలో వాళ్లోమటకు తోందరపడకుండా, సనాతనమతం, మరల్ని ఉపయోగించండి. దురాచారాల్ని వారిచేతనే అంతేకాని యిటువంటి దరఖాస్తులు పెట్టటమేంమేమిటనుకుంటే యీపనికేమిభాగ్యం. కాపాడితే దుర్గాముక్కల నాలుగువచ్చినవాండ్లంత యిటేదరఖాస్తులు పెట్టవచ్చును ...మామిడిలుటులకు ఒక పెండ్లికేమిలేదుగాని ఒకపిల్లికల్లుకుంటే ఒక పెండ్లిని చెడగొట్టుందుటకు కాబట్టి అట్లుచేయక యిప్పుడుజరుగబోయే సభలల్లో పాల్గొని సభికులకు మనసనాతనధర్మాలు మరియు యీనాటి ఆచారాల్నియుక్తపరచి మెప్పించి దురాచారాల్ని మాయముచేసి పెద్దపేరు సంపాదించండి

ఇట్లు
జమలాపురపు వెంకటా్రవు

—

ఖమ్మంమెట్టు ఆంధ్రసభలు

ఖమ్మము ప్రముఖులకోరికమేరకు ఖమ్మమునందు సభలు సమావేశమగుట మాభాగ్యోదయము. ఈగౌరవమంత మునిమా ది మావైముఖ్యముచే సభలకేదైనలోటుగలిగిన కళంకముగూడామీదే. ఈసభలు సంఘసాంకర్యమున కుద్దేశింపబడలేదు ఈసభలవలన సంఘము సంకరమగునని తలచుటవట్టిపొరపాటు. ఇట్టిప్రచారముచే ప్రజలనుభ్రమింపజేయ యత్నము చేయబడుచున్నదని తెలియుచున్నది ఇట్టివంచకుల ప్రచారముచే మోసపోవక్కరలేదు. ఈసభలుసమావేశములు ప్రజలలో సహకారసౌజన్యముల పెంపొందించుచునవమో భావములు. అవసరములు ఒకరికొకరు తెల్పుకొనుటకును నివారణోపాయముల నరయుటకును దోడ్పడును. గతిపద్భాష్య ప్రాంతములజూచినచో మనము చేరదగిన క్కరలేదు ఆంధ్రజనసంఘము స్థాపింపబడినతరువాతనే మన రాష్ట్రమున నెన్నియో సంఘములు పత్రికలు స్థాపింపబడి ఆంధ్రవ కీర్తియున దేటపడుచున్నవి ఆంధ్రలోకము మేల్కొనుచున్నది. నూతనభావములు ఆదర్శములు ప్రజలమనముల లో మొలకలెత్తుచున్నవి. వానిని విరోధించుటెవరికి తరముకాదు స్వల్పభేదములకై తగవులాడి సంఘవిధ్వంసము చేయరాదు మనకందరకును గావలసినవిషయము లను జర్చించుకొని సంఘమునుగురించి వారితో బాటువనిచేయుటకు సిద్ధపడుదము. వెనుకబడిన మనకేకళంకము విభిన్నాభిప్రాయముల మరచిపోయి ప్రస్తుతసభలను విజయవంతముగాజేసి ఖమ్మంమానకును ఆంధ్రదేశమునకును శాశ్వతగౌరవమును దెందు. సభలవిఘ్నమైనయెడల ప్రముఖులగుమాయందు అపకీర్తి శాశ్వతముగా నిలచియుండగలదు. భావికాలమువారు యీయపకీర్తి నిగానము చేయగలరు కావునమీరు ప్రస్తుతసమ్మేళనసంఘము వారితో చేతులుగలిపి సద్భావముతో జేతనైనసహాయ మొనర్చుడు మీసద్భావసహాకారముల నె దేశము పేక్షించుచున్నది

ఇట్లు విన్నవించు
నాగభూషణంరావు ఆత్రేయ

[ఇందు వ్రాతమూలములో నికొన్ని భాగములు వదలివేయబడినవి ప్రకటించిన భాగమున కవి విరుద్ధాభిప్రాయములై యుండుటచే వాటి పొందిక ఒనరుటలేదు.]

గో. ప. సం

— —

జీడికంటిమరమ్మతుచందా

నల్లగొండ; ౧౫—౨—౪౪ ఫ.

గోలకొండపత్రిక (౫౦)సంచికలో పై శీర్షిక యథార్థము వెల్లడించుకొరకు ప్రకటింపబడినది చందావిషయమునకు తోడుగా వారిచరిత్రకూడా కొంతవివరించుట ముఖ్యము.

శ్రీ లక్ష్మీనర్సయ్య యాదవగారు, కొంతకాలముక్రిందట, తరక్కీయాతు అమకచేరిలో తాత్కాలికశేగెదారుగావుండి ఆసేపులను పారంబోకుచేలు పట్టాచేయింతునని, వారిచే వందలుకేలలాగినారు. కాని అనుకొనిన పనులన్ని విఫ్నములైనవి (అకచేరిని సర్కారువారు యెత్తివేసినారు.) కావున లక్ష్మీనర్సయ్య పూర్వవిశ్వాససంబంధులవద్దకువెళ్లి, ఇప్పుడునీ రాంజనేయపూజనే యిచున్నాను జీడికంటిలో ధర్మశాలలు కట్టి, అన్నసత్రము పెట్టుచున్నాను; అనిచెప్పుచు సుమారు రెండువేలచందా నల్లగొండజిల్లాలోపలజేసి, జీడికంటిస్వామివద్ద రెండుమూడువందలమరమ్మతుగల మంటపమొకటి కట్టించినారు అదివృథమగుకట్టడముగాక నేడోరేపోపడునని స్ఫురించుచున్నది. ఇక స్వామిముందర ఒక పెద్దమంటపము గట్టించగలనని పునాదిసేయించినారు. కాని సర్కారువారు దానినాపినారు తోటలు తోటలు. బంగ్లాలు ఇంతకుపూర్వమే ఎందరో పుణ్యాత్ములు, ఇంక సర్కారువారు మరమ్మతుసేయించినారు కాని వారుభిక్షమెత్తలేదు. లక్ష్మీనర్సయ్యగారు తానుధనవంతుడనని తనపెబ్బుబ్యాంకులలోనున్నదని చెప్పుకొనుచు కానియాచనచేసి స్వంతధనము వ్యయపరచలేదు పల్లెటూళ్ల రైతులవద్ద డబ్బులాగుచు యూయిపనిగావలెనట్టె. ఆపనిఫలానిహామీదారుతో చెప్పి చేయించగలను. అహోదేవా ప్రయుక్తిహేతు వనిచెప్పుచు, కొందతికిపనియుఅనిచెప్పుచు, కొందరివద్ద పంపూర్ణార్థమడిగినచాలును యీలుకినాటికి మెన్నాళ్లుగిడుపగలము! కొగియు పట్టయును చేతబట్టుకొని తెలియనివారమందుజబెట్టి, ఈవిధముగా పనిజేసినాను, అని చెప్పుటమోసముగాదా! కొగియుయటయుమీద ప్రపంచమంత యిచూపవచ్చును కాని వావలన లాభమేమి! ఇకయెందు భక్తులు మరియు వారినిభ్రాజించినారు యాచించగలరని హెచ్చరించుచున్నాను.

ఇట్లు
హితాభిలాషి.

—

జిల్లాలవార్తలు

శిద్దిపేట స్థితిగతులు

—

(విలేఖరి)

—

కాలస్థితి

—

౧౬—౨—౧౯౪౪:—

ఇది మెదకుజిల్లాలోనున్న ఒకగొప్ప వర్తకస్థలము భగవదనుగ్రహమువల్ల ఇచ్చట చెఱువులన్నియు నిండియున్నవి. జనులు సౌఖ్యముగానున్నారు పంటలు ఫలవంతముగా అన్నియు నిండినవి.

యిటీవలకొన్నిగ్రామములందలి వీథులందు పశువుల కుత్తిక చెత్త నిలచియుండుటను మురికికాలువల కట్టడములు బాగుగాలేక, మురికినీరు స్వేచ్ఛగా పారుట మొదలగు లుకేక దోమలు మొదలగు వ్యాధిని వ్యాపింపజేయు క్రిములు ప్రోగగుచున్నవి

ప్రస్తుత తహస్సీలుదారగు మొహిసద్యసాన్ గారు బి, ఏ, బి. యల్, ఎచ్. సి. యస్ గారు ఔరంగాబాదునుండి వచ్చి కొద్దిరోజులైనది వీరు ఆరోగ్య మార్గములను బాగుగాపరీక్షించి జలదారిని మధ్యలో గాయించినట్టిమునిమానుని పిలిపించి వారికిఅట్లుండుటవలన కలుగునష్టము అనుబోధపరచి బాగుపరచుటకై ఉత్సాహముగా పనిచేయుచున్నారు. ఇదేకాక పురపాలకసంఘమును వృద్ధిపరచుటకు, మరియు ఇంతవరకు ఆ సంఘముకొరకు ప్రభుత్వమువారు ఏర్పరచిన వ్యయములను వృద్ధిపరచుటకు తమపై అధికారులకు వ్రాసియున్నారు. పైఅధికారులు వీరి ఉపకారబుద్ధిని గ్రహించి శీఘ్రముగా వీరికోరికలను పూర్తిచేయుదురని నమ్ముచున్నాము. ఈ తహస్సీలుదారుగారు వీరంతవరకున్న ఔరంగాబాదుజిల్లాలో చాలవరకు బాగుపరచి అచ్చటిజనుల శ్లాఘనలనుబడసిరి వీరుఇచ్చటకూడ అదేవిధముగా ప్రజాసౌకర్యములను కలుగచేసి వారి ఆరోగ్యమును కాపాడు మార్గములను ఆచరణమునకుదెచ్చి ప్రజల, మరియు అధికారుల మన్ననలను బడయుదురని అందరము నమ్ముచున్నాము

క్రొత్తపరిశుద్ధి అధికారి

కొన్ని దినములక్రిందట ప్రభుత్వమువారు పురపాలకశోధకునిగా నియమించిన శ్రీయుత సీతారాంరావుగారు తేదీ ౨—౨—౪౪ ఇచ్చటికి వచ్చియున్నారు వీరు ఇచ్చటికి నవీనులగుటచే పనిఇంకను బాగుగా జరుగుటలేదు వీరుకూడ తహస్సీలుదారుగారివలె ప్రజారక్షణమునందు కడుశ్రద్ధ తీసుకొందురని అందరికి దృఢవిశ్వాసముకలదు

ప్రైవేటుబస్సు ఆలస్యము

ఇచ్చటినుండి భాగ్యనగరము అక్కన్నపేట, కరీంనగరం, జనగామలకు మోటరుబస్సులు, ప్రయాణీకులను తీసుకొని పోవుచుండును భాగ్యనగరముపోవు సర్వీసు భాగ్యబహద్దురుగారిది చతెం అనువారు నడపుచున్నారు సర్వీసు వాహనముల నిర్లక్ష్యమువలన ౯ ఘంటలకు బయలుదేరవలసిన బండి ౪ ఘంటలకుగాని ౬ ఘంటలప్రయాణము తర్వాతగమ్యస్థానము చేరును. ఒక్కమారు ప్రయాణమును ౬ ఘంటలలో పూర్తిచేయుట ప్రయాణీకుల కెంతకష్టతరమో తెలియవలసినది మధ్యమధ్య నిలుపుచు గంటలకొలది ప్రసంగములు జరుపుచుండుటచే నిట్లు ప్రయాణీకులను ప్రతికూలించిన, వారికొరకు నైపుణ్యముగా పోట్లాడుచు ఒకనాడేకాదు తిరుగుటగా నట్లు జరుగుచుండును

పట్నంనుండి ప్లేగు మనిషి

వీరు ౨౭—౧—౪౪ తేదీరాత్రి సికింద్రాబాదునుండి ప్లేగుగల్లీ అయిన ఒకమనిషి యిచ్చట సిద్దిపేటబస్సుతో ఒకవచ్చివిడచిరి. అతనునడునాడే చనిపోయెను విప్లవముమిండివ ప్లేగు ఎట్లువ్యాపించునో తెలియునను ప్రభుత్వమువారు తక్షణమే యిందుపై దృష్టి సారించవలెను రోగి వచ్చిన సంగతి ఇక్కడి డాక్టరుగారికి కి. పి. ప్రయాణ ఇచ్చినవారికి తెలియు వారువెంట నేపోయి తగుశ్రద్ధతీసుకొని వారుండినఇంటిని పరిశుభ్రపరచినారు

పల్లె వ్యారు
లి వ్రాతవాసల తొగ్గినవేయుక్

ఱియు యువ్యాపక్షులమన్న [illegible] మహా శుభఅవి తవచ్చి వనాం గ్రామములకు వెలుపల ఒకగుడిసె వేయించి [illegible] వబడిఏర్పరచి ప్రతినిమ్మోయి నాదని మాచినమ్మున్నారు తీరు ఇదితనముంచు శుద్ధిపేటకు వచ్చిన కలరా యందునూడ [illegible] వారా తెములు [illegible] గ్రహించి ఇాజెక్షనులతో పనికి వ్యాపించ [illegible] వ్యాపించుడే జ[illegible] సాడి [illegible] కృతజ్ఞతలు [illegible] చేసిరి

పౌర[illegible]లను భవనము

ఇచ్చటి మాన్యులక [illegible] భవనము ప్రభుత్వము వారు గ్రామమునకు [illegible] నిర్మించారు [illegible] ములో సేబదిని [illegible] కార్యక్రమం ప్రతి [illegible] జరు గుసంవత్సర [illegible] విద్యార్థులు ఇచ్చుటకు [illegible] వ్యాని [illegible] పనున్నారని తెలియుచున్నది

కేంద్ర సంఘ ప్రచారము

కేంద్ర సంఘ [illegible] శ్రీయుత వెంకటేశ్వరరావు గారు ఇచ్చటికి వచ్చి [illegible] ప్రయాణములో [illegible] ప్రముఖులను [illegible]. [illegible] జన సంఖ్యగలిగిన తాలూకా [illegible] కొద్దిమంది [illegible] ఆంధ్రమహాసభయందు [illegible] సిద్ధమౌ [illegible] రము

గ్రంథముల యవస్థ

ఇంతపెద్ద గ్రామమైన ఎడల గ్రంథాలయము [illegible] రాజా సంవత్సరముల క్రిందట నొక గ్రంథాలయము [illegible] మామహేశ్వర గ్రంథ భాండాగారము పేర శ్రీయుత గ[illegible] శ్రీ నాగమల్లయ్యగారు [illegible] వెంకటేశం [illegible] శ్రద్ధతో స్థాపించి దానిని నిర్వహించుటకై ఎన్నియో వాటు లుపడి తుదకు విసుగుజెందిరి. ఇప్పటికి ౫ సంవత్సరములనుం డి మూయబడియున్నది. వేలాది మిగిలిన గ్రంథము [illegible] భద్రపరుపబడియున్నవి ఇచ్చటి బాలురు తాము స్థాపించిన భజనమండలమునకు ఏలాటి [illegible] లేకుండ గత [illegible] సంవత్సరములనుండి నిర్వహించుచున్నారో అదేవిధముగా ఇ చ్చటియోగ్యులు పునః గ్రంథాలయము స్థాపించి వర్ధి[illegible] ప్తి [illegible] చేయుదురని నమ్ముచున్నారు.

గ్రామస్థుల భీతావహము

కేంద్రసంఘ ప్రచారకుని డైరీ

౧౩-౧౦-౪౪ న హైద్రాబాదునుండి సదాశివునిపేటకు శాఖలో ౧౧ గంటలకు చేరుకుంటిని శ్రీయుత బచ్చురావ న్నగుప్తగారి యింటిలో బసచేసితిని

సదాశివునిపేట

ఈ గ్రామము సంగారెడ్డి తాలూకాలో చేరినది. గృహసంఖ్య ౨౦౦౦, జనసంఖ్య ౮౦౦౦ గలదు.

దేవాలయములు

ఇచటగల దేవాలయములలో ఈ క్రిందివి ముఖ్యములు. ౧. రామాలయము. ౨. మాణిక్యప్రభువాలయము. ౩. వెంక టేశ్వరాలయము. ౪. సంగమేశ్వరాలయము. దాదాపు ౨౦ ఆలయములు ఉన్నవి. పూజా పునస్కారములు చక్కగా జరుగుచున్నవి. ఈ గ్రామములో శైవులు, వైష్ణవులు స్మార్తులు, అనుమూడు తెగలవారుగలరు. కొంతకాలము క్రిందట వీరిలో వీరికి మతవైషమ్యము ఉండెనట కాని ఇప్పుడట్టి మత వైషమ్యములను రూపుమాపి, అందరిని సోదరభావముతో మెలగునటుల చేసిన శ్రీరామాలయ పూజారులగు శ్రీయుత గోవింద బాబాగారు ప్రశంసార్హులు. వీరు ప్రతి [illegible] రామాలయములో హిందూసోదరుల నెల్లరప్పించి భక్తిప్రబోధము చేయుచు భజనసలుపుచుండెదరు.

దాదాపు ౧౦ మసీదులుగలవు.

పారిశుధ్యము

ప్రతి సైదుకాలవయందు [illegible] నిండియున్నది [illegible] ఘనమువారి శ్రద్ధవహించినట్లు తెలియదు చెప్పవచ్చును

స్త్రీపాఠశాలలు

నెలకు ౩౦-౦-౦ లు మహమ్మదీయ బాలికా పాఠశాల కు సర్కారువారు యిచ్చుచున్నారట

నెలకు ౫-౦-౧ హిందూబాలికా పాఠశాలకు సర్కారువారు యిచ్చుచున్నారట ఇచట మహమ్మదీయ బాలికల సంఖ్యకన్న హిందూబాలికల సంఖ్యయే ఎక్కువయున్నదని [illegible] రువారికి [illegible] తెలియుకొనినట. [illegible] ఇాతవరకు [illegible] శ్రద్ధవహించలేదట.

[illegible] కలహాములు [illegible]

[illegible] వచ్చినంతన, ప్రజ లు జెందున్నప్పుడు ఒకహిందువు [illegible] దొరి వేసిరట. [illegible] మునుగి సాధించిరి, ఆ

కుంపసీడులకు కడూ ప్రయాసముపై వార్తాపత్రికలు అందుచే [illegible] దైవతు [illegible] గ్రామమంతయు [illegible] నవ్వును [illegible] కుండగముల జేయుదురు [illegible] యున్నారు [illegible] యని [illegible] ప్రభుత్వమువారు [illegible] లగలజేసినగాని [illegible]

గ్రంథాలయ స్థాపనప్రయత్నము

శ్రీయుత గోవింద బాబాగారు, బచ్చువెంకటేశ్వర రావుగుప్త [illegible] గారు [illegible] గ్రంథాలయ ముల [illegible] సుప్రసిద్ధ [illegible] ప్రబోధించి గ్రంథాలయము [illegible] స్థాపించుటకై సంకల్పించి యున్నారు

సభోత్సవము

౧౩-౧౦-౪౪ న [illegible] సభ [illegible] జరిగినది. [illegible] కేంద్రసంఘ [illegible] ఆంధ్రమహాసభోద్దేశములను విశదీకరించి నయినది శ్రీయుత వెంకటేశ్వరగుప్త గారు ప్రతినిధిగా తీసుకొన్నారు

[illegible] విరాళములు

శ్రీయుత బచ్చు వెంకటేశ్వరరావు గుప్త గారు (పోషకులు) ౫-౦-౦

సంగారెడ్డి

౧౫-౧౦-౪౪ న [illegible] ౧౦ గంటలకు ఈ గ్రామము నకువచ్చి శ్రీయుత వాకిటి సంగప్పగుప్త గారిని కలుసుకొంటిని. వారు కుంట్లపల్లి [illegible] గుప్తగారిని [illegible] గలగజేసిరి. వీరును ఆమేటి సంగయ్యగుప్త గారును [illegible] దిగంటలవరకు [illegible] ప్రముఖులను మాణిక్యప్రభు దేవాల యములో సమావేశపరచిరి కేంద్రసంఘ ప్రచారోద్దేశముల నువిశదీకరించి [illegible]. రాజధానిలో [illegible] ఆంధ్రమహాసభ [illegible] ప్రబోధించ వయినది

[illegible] గ్రంథాలయ [illegible]

ఈ గ్రామములో సాన మైనను సరస్వతీ పూజ చేయువార లులేకుండుట కడుశోచనీయము, విద్యార్థులైన దీనివిషయమై శ్రద్ధవహించిన బాగుండును. యువకసోదరులు ఈవిషయమై తప్పక ముందంజవేయవలెను.

ఆంధ్రనిధి విరాళములు

శ్రీయుత	ఆమేటి సంగయ్య గుప్త గారు	౨-౦-౦
,,	కన్నయ్యగారి రాజలింగంగుప్త గారు	౧-౦-౦
,,	కుంట్లపల్లి శివన్నగుప్త గారు	౧-౧-౦
,,	తోపాజి వకోబా అంతయ్య గారు	౧-౦-౦
,,	గాంజా రాజయ్య గారు	౧-౦-౦
,,	కటకం సిద్దప్పగుప్త గారు	౧-౧-౦
,,	గాదెశంకరయ్యగుప్త గారు	౧-౦-౦
,,	పాకం సంగప్పగుప్త గారు	౧-౦-౦
,,	కొడెం రామన్న గుప్త గారు	౨-౦-౦
,,	ఆమేటి మొగలయ్యగుప్త గారు	౧-౦-౦
	మొత్తము	౧౨-౦-౦

ఇట్లు
మంత్రిప్రగడ వెంకటేశ్వరరావు
కేం. సం. ప్రచారకుడు

టోలు టాక్సులవల్ల రైతుల ఇబ్బందులు

(విలేఖరి)

ఆలేరు ౧౫-౧౦-౪౪ వ్రస్తీ:—

తాలూకారుగారి దయ

భువనగిరి, జన్గాం తాలూకా ప్రధాన పట్టణములందు టోలు ట్యాక్సు తగ్గింపలేని మహాకష్ట సన్నివేశమునకు ఇంక జిల్లాలనుండి తాలూకాలకు పంపబడెను. అదియిప్పుడు సం పుమలో లేదో తాలూకాదారుగారి దయపై ఆధారపడియు న్నది

వర్తకము

పైరెండు తాలూకాల ప్రధానపట్టణములందు వర్తకము మందగించినది. దూరమైనను రెండు రైల్వేస్టేషనులకు వండ్ల తోలడమే బాగుంటున్నవి. విధిలేక జన్గాం భువనగిరికి వచ్చే బండ్లకు పన్ను [illegible]

బండియొద్ద బాధలు

[illegible] ౩ బండ్లపై వచ్చిన ధాన్యపుబస్తాలు [illegible] ను [illegible] నింపుకొని, బండయొద్దను చావకొట్టు చున్నారు. నాయనా! నోరులేనియెడ్లు బండి [illegible] కాలవుమన్నవి. [illegible] మూప్పురేకే యొక్క [illegible] మనుష్యులు [illegible]

భాటసారుల వేదలు

జన్గాం భువనగిరిపైనుండి రావిర్యాల గ్రామము భోనెపల్లి [illegible] బాటసారులు చక్కని బాటవిడచి అడవిలోనుండి బురదలోబడి యెడ్లు, యాతనలు దిరిగి పోతారని [illegible] అను [illegible] జన్గాం భువనగిరిలో పనియున్నవా [illegible] తమబండ్లకు [illegible] వెనుకకు [illegible] మూటలు మోసుకొని [illegible]. సర్కారువారు [illegible] నుండి [illegible] బండ్లకు [illegible] లేక సవారీ [illegible] పిల్లలతో [illegible] పిల్లలు ఎక్కించుకొని [illegible] సంపుచున్నారు

పునాసకిస్తు వసూలు

పైరెండు తాలూకాలయందు నాగీరు పరగణాలను, గ్రామాధికారులు పునాసకిస్తు వసూలుచేయుచున్నారు. పునాసపంట లు [illegible] రైతులు [illegible] కిస్తు చెల్లించినారు. ఇకపై [illegible] కిస్తు వసూలు [illegible] చూస్తున్నారు.

రోడ్డుకై కామారెడ్డి గ్రామవాసుల దరఖాస్తు

ఇచ్చట జనులు [illegible] గ్రామమునుండి కామారెడ్డి పోవు టకై యొకరోడ్డు నిర్మించవలసినదని ప్రభుత్వమువారికి మహా జరు పంపుకొనియున్నారు. ఈ రోడ్డువలన గ్యారయినపూర్, రెడ్డి పేట, మద్దికుంట, కటాలుపల్లి గన్నరాధాపల్లి, ఉప్పలవాయి, మర్కంపురము, పోసానిపేట, గొల్లపల్లి అన్నారం, హాజదపు రము, గూడెము, తుమ్మకపల్లి నర్సింగాపూర్, యయపల్లి, కన్నాపు రము, గోకల [illegible] రామారెడ్డి [illegible] గ్రామముల జనులకు కామారెడ్డి వచ్చుటలో చాల అనుకూలముగును. వర్షాకాలములో రాకడపో కడ చాలకష్టముగున్నదని మహజరులో వివరించబడినది.

అహమదుపురములో హత్య

కొందరు గ్రామస్థులు కలిసి తమకు ద్వేషముగల యొకవ హల్వాయును చితుకబాదిచి చావగొట్టిరి. ఇప్పుడు ప్రైలాసెగట్టి [illegible] పోలీసువారు విచారణ చేయుచున్నారు

జోగీపేట

ఒక యువతి అకాలమరణము

[ఒకవిలేఖరి]

౧౪-౧౦-౪౪

ఇచట కోమటి [illegible] అతని ద్వితీయ భార్యకొక [illegible] సంవత్సరముల బాలిక యుగలదు ప్రథమ భార్యకొక [illegible] మరణించినది. ఆ మెసవతి [illegible] తండ్రి ద్వితీయ వివాహము [illegible] ఒకరియొద్ద ఉద్యోగిగా [illegible] యుల్లరి [illegible] యేదో గృహవిషయమై [illegible] జరిగినదట అంతవరకు [illegible] కలిగించు [illegible] ? [illegible] ప్రత్యేక సంబంధము పరిత్యజించి యొక పెద్దబావిలోబడి [illegible] జరిగినప్పు [illegible] [illegible] పాపమా స్త్రీకి [illegible] బాలిక [illegible] అవాంఛనీయమైన [illegible] ప్రతీసుకొన్నా దయము [illegible]

అవ్వల్ తాలుఖ్దారుగారి దౌరా

మెదకుజిల్లా అవ్వల్ తాలుఖ్దారు గారు తనిఖీకొరకై [illegible] తనఖీ పరిశీలనమునిమిత్తమువచ్చియున్నారు. అధికారులందరు స్వస్థానముల [illegible] తాలూకా ప్రజలు ఖరీఫ్ కిస్తు [illegible] బాగుగా పండనందున పన్ను [illegible] చెల్లింపలేకపోవుచు [illegible] యున్నారు. సర్కారువారు [illegible] [illegible] రైతులకు [illegible].

ఉంతరీకరింపఁజేయుటకై "దాయిరతుల్ మఆరిఫ్" (విజ్ఞాన పీఠిక)ను స్థాపించి బగ్దాదునగరమున విజ్ఞాన ప్రవాహమును పాశ్చాత్యదేశములలో ప్రసరింపఁజేసినవారియందు మొదటివారుగా పేర్కొనుటకు అర్హుడుమామూను. ఆకాలముయొక్క తుది భాగమున బగ్దాదు గ్రంథాలయము వర్ధిల్లిన ప్రవర్తించిన విఖ్యాతప్రధానమంత్రి నిజాముల్ ముల్కు తూసీయను వాతడు.

క్రిస్తుపూర్వము ఏనిమిదవ శతాబ్దము నాటికి ఐరోపాలో ప్రసిద్ధములైన గ్రంథాలయములు జరిగినవి. కాని ప్రస్తుతము ఉన్నత స్థితిలో నున్న గ్రంథాలయము ప్రపంచమందంతటను అత్యుత్తమమైనదిగా చెప్పఁబడినది.

హిందూదేశములోని మొట్టమొదటి గ్రంథభాండాగారము క్రీ పూ సుమారు రెండువందలవత్సరములకు ముందు మగధ సామ్రాజ్యమునకు రాజధానియగు పాటలీపుత్రము (పాట్నా) నందు మౌర్యచంద్రగుప్తుని కాలమున స్థాపించబడెను. ఇది చంద్రగుప్త విక్రమాదిత్యుని కాలమున అత్యున్నతదశకు వచ్చినది.

హర్షవర్ధనుడను రాజుకూడ ఆరవశతాబ్దమున తన రాజధానియగు కన్యాకుబ్జనగరమున గ్రంథాలయమును నెలకొల్పియుండెను.

దక్షిణములో పురాతనకాలమున మధురయందు పెక్కు గ్రంథభాండాగారములు ఉండినట్లు తెలియుచున్నది. ద్వారసముద్రమునగూడ సంస్కృత తమిళ భాషల పుస్తక భాండాగారము ఉండెను. ఆప్పటి పాలకులు వానిని పోషించిరి. ఓరుగల్లులోని కాకతీయుల సమకాలీనులు.

కొండవీటి రెడ్డిరాజులు గ్రంథాలయములను స్థాపించియుండిరి. దక్షిణమునందు యిప్పటి గుల్బర్గా జిల్లాలోనున్న కల్యాణియందు ఆస్థాన గ్రంథాలయమును స్థాపించియుండెను. దక్షిణమునందలి గ్రంథాలయములు ప్రజ్ఞాపరిపూర్ణములుగా నుండెను.

మొగలు సామ్రాజ్యకాలమున వారి రాజధానియగు ఢిల్లీ, ఆగ్రా, లాహోరు నగరములందు అక్బరు కాలమున ప్రసిద్ధ గ్రంథాలయములు నుండెను. దక్షిణమున బహమనీ సుల్తానుల గొప్పగొప్ప నగరములందు గ్రంథభాండాగారములు స్థాపించియుండిరి. ఆకాలమున చెప్పదగిన సుప్రసిద్ధగ్రంథాలయము, మహమ్మదుగవాను కాలమునందు విఖ్యాతుడగు మహమ్మదుగవాను బీదరులో నెలకొల్పబడెను.

విజయనగరమునందలి గ్రంథభాండాగారము హిందూసామ్రాజ్యపుకాలపు ఆనందదశయొక్క స్మారకచిహ్నముగా చాలకాలమువరకు నిలిచియుండెను. ఈ విద్యాకేంద్రములన్నియు నిప్పుడు నామమాత్రావశిష్టములైనవి.

ఉత్తరహిందూదేశములో నిప్పుడు అన్నిటికంటె గొప్పదగు గ్రంథనిలయము కలకత్తాలోని ఇంపీరియల్ లైబ్రరీ. రాంపూరు మొదలగు దేశీయరాజ్యములలో మంచిగ్రంథాలయములిప్పుడు పనిచేయుచున్నవి.

హైదరాబాదునందు అసఫియా గ్రంథాలయము, నవాబు సాలార్జంగుగారి గ్రంథాలయము, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయ గ్రంథాలయములు ప్రశంసార్హములు. ఇవికాక ప్రత్యేకస్థితిగతులనుబట్టి పేర్వాసిగాంచిన గ్రంథనిలయము మహాత్మ్యమునకు ...గా నిర్దైయున్నది.

ఆధునికకాలపు గ్రంథాలయములలో పైనవుల్లేఖింపఁ దిన్నప్రకారము గ్రంథాలయమునకు ప్రత్యేకగౌరవముకలదు. ఇంతకు జరిగిన అభివృద్ధి అభినందింపదగియున్నది మీసంస్థయిన దినాభివృద్ధి గాంచునదియు. విద్యాప్రపంచము దీనివలనబోధ మునొందుననియు ఆశించుచున్నాను.

నాయాశయములకు ఎక్కువతృప్తి కలిగించు నంశమేమనగా: మీగ్రంథాలయముయొక్క పుట్టిన వరంగల్లులో ఉత్తమమునుచేసియున్న ప్రభుత్వముయొక్క ప్రజలయొక్కయు దృష్టిం ... ప్రధానస్థలమాక్రమించియుండుటయేగాక మా... అత్యున్నతపదవిని చాలకాలమువరకు ఆక్రమించియుండుటచేతనూ పవిత్రనామముతో పిలువఁబడియుండెను. ఆమహాశయుడు కీ. శే. రాయముర్తి బహద్దరు శేనవాజనంతు గారు వారీదేచ్ఛటనూ వీరారు గానుండినకాలమున యీగ్రంథాలయము స్థాపించియుండిరి. ఆయంశమునే నేనిప్పుడుల్లేఖించియున్నాను. యీ మహాపురుషుని యుత్తమాదర్శము మీకుమార్గదర్శకముగానుండి, యుత్తమభావ ప్రేరితమును, విశ్వాసయుతమును నగు వాఙ్మయసేవ చేయుటకు అవసరమగు సంపూర్ణలక్షణములను సమకూర్చునవి నేను తలచుచున్నాను.

ప్రియబాంధవులారా, ఈసందర్భమునసునను ఉస్మానియుగమున కలిగిన మహోపకారములకు మనఃపూర్వకముగు కృతజ్ఞతను తెలుపనున్నచో కృతఘ్నులమగుదుము. నిజాము రాష్ట్రమునందు, ప్రతిమతమునకును ఎట్లు పూర్ణస్వాతంత్ర్యము కలదో, అట్లేసిరమగుభాషగా పరిగణింపబడుచు ... భాష యునను అత్యున్నతశిఖరము వారోహించు నవకాశము కలదు, నేడు ఘనము యున్నతోద్దేశ యుత్తమమును ప... భాషణమున సర్వతోముఖముగు అభివృద్ధిపొందు

మహాత్మ్యమును సంగతిపంపో సప్రదము ప్రశస్తలముఖ్యమైన విద్యావిషయికములకు చర్చలు వినఁబడుచున్నవి. పత్రికాపఠనాభిలాష యు గ్రంథపఠనాభిలాషయు నాటినాట హెచ్చుచున్నవి. ప్రధానస్థలముగువరంగల్లులో ... విశాలము చుట్టునున్న పల్లెల ... ప్రజాభివృద్ధి సంఘము వారి గ్రంథాలయము చాలవరకు తోడ్పడియున్నది. వరంగల్లులో శాశ్వతమగు గ్రంథాలయము స్థాపించవలయునని ప్రభుత్వమువారియొక్క విద్యాశాఖవారు తలచియున్నారు. ఈ సంకల్పము చాలవరకు కార్యరూపము వహించునది. ఎట్లైనను మనము మన ప్రయత్నముల ద్వారా జాతీయాభివృద్ధికై ప్రత్యేకించి యీ శుభప్రదమగు పనిని నిర్వహించుటకు ... అత్యవసరమైయున్నది.

మహోన్నతిని వహించిన మన ప్రభువుగారును, రాజకుమారులును, రాజవంశీయులును చిరకాలము సుఖముగ నుండునుగాక! శుభకరమగు అసఫియారాజ్యపు భాగ్యము నిరంతరము నభివృద్ధిగాంచుగాక!

సంతృప్తి

ఈ నగరములో నాలాబజారులో నున్న నరసింహస్వామి గుడిలో ... కరనల్ చేట గారు ... నిజాం ... గారు ... ధాండ్య... (విక్టోరియా ...) ... వేడుకలు ... హిందువుల యెడ చూపిన అభిమానమును వర్ణించుచున్నది. ఈ నగరమందలి హిందువులందరిపక్షమున నేను వారిని చిరాయువులుగా నుండునట్లు దీవించుచు సంతోషము ప్రకటించుచున్నాను.

మరియు ఈ కార్యమునకు శ్రద్ధతీసికొనిన ... ఘుజఫరుద్దీను గారు, బి.ఏ. ఎల్.ఎల్.బి. గారికిని, శ్రీయుత ... గారికిని, శ్రీయుత ... గారికిని శ్రీయుత ... గారికిని మిక్కిలి కృతజ్ఞులము.

కంచర్ల నారాయణస్వామి

నిజాంరాష్ట్ర
తృతీయాంధ్ర మహాసభాహ్వానసంఘము

విరాళములనపారు

కోదుమూరు కాపురస్థులగు శ్రీయుత రాయలవీరయ్య మంచ్ర... కాపురస్థులగు శ్రీయుత తోట వెంకన్న గారలు తమతమ స్వంతపనులను వదలుకొని ఆంధ్రమహాసభకొరకు విరాళములను వసూలు చేయుచున్నారు. వీరికృషి ప్రశంసనీయమైయున్నది. వారితోను తమతమ ... వెంటవెంట సెలవిప్పియున్నందులకు కృతజ్ఞులము.

విధేయులు
ఏ. వెంకటరామారావు
కె. వెంకటకేశవరావు
కార్యదర్శులు.

స్థానిక వార్తలు

మెకన్జీగారికి కార్యదర్శి

మిస్టర్ ... ఎం.ఎ.బి.టి., ఆనుబారు ... ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయ ... గారికి కార్యదర్శిగా నియోగింపబడిరి.

మార్వాడీ మండలి

నగరములోని మార్వాడీ సంఘమువారు ... గారిని పురపాలక సంఘమునకు ఎన్నుకొనబడినందున ... అభినందన ... వెల్విరి.

ఆదిహిందూసాంఘిక సేవాసమితి కార్యదర్శులపై వ్యవహారము

గి బహాదుర్ గారు తీర్పు వాయిదా

ఆదిహిందూసాంఘిక సేవాసమితి ... కార్యదర్శులపైన యిదివరకు రాజరాం ... ఆనునాతడు ... జనాబుసర్ దార్ జంగ్ బహాదర్ గారియొద్ద ... కేసు ... రాముసుండి ... గాను ... శ్రీకృష్ణ ... ఏప్రిలు ... శనివారమునాడు ... సాహెబుగారు తీర్పు చెప్పుటకు వాయిదా వేసియున్నారు.

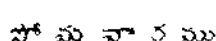
(ఆదిహిందు)

ఆడిట్ మహాకరము

లెక్కపరిశీలనమునకై ... మహాకరము ... పెట్టనున్నారట. దీనితోసీటు ... ఇతర లెక్కలసంబంధములగు ... పనిగల్గియుందురట.

గోలకొండ పత్రిక

శోభననామ సం॥ కార్తీక బ॥ ౩

సోమవారము

ముల్కీలకు ముసల్లి పండుగ!

భారతదేశముయొక్క భావి రాజ్యాంగమునుగూర్చిన జాయింటు పార్లమెంటరీ కమిటీ నివేదిక గతగురువారమునాడు ప్రకటింపబడినది. దేశనాయకులనేకులు పూర్వానుభవమును బట్టి ఊహించి యుండినట్లే యీపత్రమందు శ్వేతపత్రములోని అంశముల అంగీకారమే యెటుమాచి తను కనబడుచున్నది. ఇంతేకు విశేషమేమనగా దీనిని శ్వేతపత్రమునకంటె యెక్కువ అతృప్తికరముగ జేయు మార్పు ఒకటి సూచింపబడినది. యావద్భారతశాసనసభకు ప్రతినిధుల నెన్నుకొను విషయములో ప్రజలే తమప్రతినిధులను నేరుగా నెన్నుకొనుటకు శ్వేతపత్రి సంగీకరించియుండ, యిపుడువెలవడిన జాయింటుపార్లమెంటరీ కమిటీ నివేదిక, ప్రజా ప్రభుత్వాభిలాషులకు చుట్టును నట్లు, ఆయేర్పాటునుకూడ వదికిరావనినది.

శ్వేతపత్రమును భారతదేశమందలి సకలరాజకీయ పక్షములును నిరాకరించియుండినపుడు ప్రస్తుతపు జాయింటుపార్లమెంటరీకమిటీ నివేదికకు అంతకంటె మంచిఆదరము లభించునని దాని నిర్మాతలైనను ఆలోచించియుండరు. ఇపుడు వెలువడిన నివేదిక కేంద్రశాసనసభయొక్క యెన్నికల విషయమున శ్వేతపత్రమునకంటె ఒకమెట్టు వెనుకకు వేసినదని యెప్పుడు తెలిసినదో, అప్పుడే యిదివరకు శ్వేతపత్రమును నిరసించియుండని కొందరు సాంఘికవాది ప్రముఖులుకూడ జాయింటు కమిటీ నివేదికను నిరసించినారు.

ఈ జాయింటు కమిటీ నివేదిక ప్రకారమే రాజ్యాంగమేర్పడుచో అది సాఫీముగా పనిచేయుటకల్ల. శాసనములను యెవరు ఉల్లంఘింపకుండునట్లు చూచుట, శాంతిరక్షణ విషయములలో రాష్ట్రీయ గవర్నరులకు ప్రత్యేకాధికారములొసంగునట్లు నివేదిక శిఫారసు చేయుచున్నది. పోలీసుఖానానను సవరించదలంచినచో ముందుగా గవర్నరు అనుమతి కావలయునట. ఖుఫ్యా పోలీసుకు ప్రత్యేకరక్షణ యీయబడవలెనట. దీని వలన గవర్నరుయొక్క అధికారమెట్లు నిరంకుశముగునో స్పష్టమే.

ఇక గవర్నరు జనరలు అధికారమెట్లునిరంకుశము చేయబడినదో గమనింపుడు. సేవలు, బైటిదేశములతోసంబంధములు, మతవిషయములు— వీటిలో గవర్నరు జనరలుకు ప్రత్యేకాధికారములుండును. సేనవిషయములో సలహానిచ్చు అధికారముగల శాసనసభ సభ్యులలోనుండిన యొకసాయింపు ... నేర్పరచవలసినదని భారతీయులు ... కొతెచ్చిబడలేదు ఇంతేగాక ఇం... యబడు బ్రిటిషువారిపై ... నుపంటి నిషేధచర్యను ... మటుకే గవర్నరుకు ... సినది. మనదేశము ... ప్రవాహమువలన ... నష్టమైనసుకలుగ

నచ్చునుగాక, మనశాసనసభవారు మాత్రము అట్టిప్రవాహమునునిరోధించుటకు శాసనముచేయరాదు. మరియు ఉద్యోగములిచ్చు విషయములో బ్రిటిషువారికి ఉద్యోగములు దొరకనిచో గవర్నరు జనరలు జోక్యముకల్పించుకొని భేద బుద్ధివనికిరాదను మిషతో యీదేశమునందలి యుద్యోగములను తెల్లవారికిప్పించవచ్చును.

ఇంక యిక్కడి గవర్నరులమీద, గవర్నరు జనరలుమీద బ్రిటిషు పార్లమెంటుతరఫున అధికారము చెలాయించు ఇండియా మంత్రికికూడ విశేషాధికారమే. ఇండియన సివిలుసర్వీసు పోలీసు సర్వీసులను నింపుటయేగాక, వీను నీటిపారుదల శాఖలో రాష్ట్రీయప్రభుత్వములమాటను మించి ఉద్యోగులనునియోగించవచ్చును. ఇండియా మంత్రికిగాను కార్యమైనను ఒకనిరోధముగానుండునుకొన్నిలు తీసివేయబడును. ఇక వారినిరంకుశత్వమునకు ఉద్యోగములిచ్చువిషయమున సలహానిచ్చుఒకరిద్దరతప్ప అడ్డేలేదు వారి సలహామైనను బూటకమే.

ఈ యేర్పాట్లన్నియు అచాటములో వాటించినమాత్రము చాలునని యూరుకొనకుండ, శాసనరూపము చేయవలెనట భారతీయులపై నేటి బ్రిటిషు అధికారులు అవిశ్వాసమును సూచించుచున్నది. భారత శాసనసభలు చేయు శాసనములు బ్రిటనులో స్థాపితములైయుండు కంపెనీలకును అక్కడనే నివాసము నేర్పాటుచేసికొని యుండి పోయినవారికిని అన్వయింపరాదట కంటె వేరేపక్షపాతము యింకొకటి యుండదు.

ఈ నూతనరాజ్యాంగమువల్ల యేర్పడు ఫెడరేషనులోచేరు సంస్థానములప్రజలకులాభము సూన్యమేనను నష్టముమాత్రమొకటి తెచ్చిపెట్టబడినది. ఈమధ్య అనేకసంస్థానములలో ముల్కీలకే అచ్చటి సర్కారు ఉద్యోగముల నీయవలెనని నిర్బంధించు యుద్యమము విజృంభించినది అది స్థిరముగా నెలకొనకముందే నూతనరాజ్యాంగము వచ్చుచో, ఆయుద్యమము చెడినదన్న మాటయే. ఏలయన బ్రిటిషుఅధికారమందుచోట్లన్నిటిలోను ఇందులోసంస్థానములుకూడ చేరునట్లు ప్రభుత్వోద్యోగములను సంపాదించుటకు ముల్కీ గైర్ముల్కీ భేదములేక అందరికిని, అనగా సంస్థానేతరభారతీయులకేగాక బ్రిటిషుఅధికారమునకు లొంగియుండు విదేశీయులకుకూడ సమానావకాశము లుండవలయునట. ఈయేర్పాటు వాస్తవముగ జేసికొని విదేశీయులు భారతీయప్రభుత్వాధికారములను వశపరచుకొన గలరు. సంస్థానప్రభుత్వాధికారములు బ్రిటిషుకిందిఉద్యోగులు చేతులలో చిక్కగలవు.

మొత్తముమీద జాయింటుకమిటీ నిర్ణయించిన రాజ్యాంగమునందు ఏ వలువ గలఅంశము ఒకచేతితో యీయబడినదో అసలుసంతకూడ మరియొకచేతితో గుంజుకొనబడినది ఇట్లు గుంజుతయు బ్రిటిషువారిది. భారతీయులకు కంటకూడ మిగులునట్లులేదు. కంటకయొక్క ఛాయమాత్రము మిగులునేమో!

"ప్రజల సహకారము లేకయేప్రభుత్వము గాని నిజమైనజయము పొందనేరదని" బెంగాలు రాష్ట్రమందలి రాజషాహీ డివిజను కమిషనరగు యఫ్ డబ్ల్యు. రాబర్ట్సనుగారు చెప్పినమాటయందు సత్యమున్నచో, తమకు సారమునంతయు ఊడ గుంజుకొని పట్టిఛాయమాత్రము నిచ్చు రాజ్యాంగమును బ్రిటిషుఇండియాలో గాని సంస్థానములలో ప్రజలనుయిష్టము గానుండునుప్రకృతిసిద్ధమేయెనచో జాయింటుపార్లమెంటరీ కమిటీవారు సూచించిన రాజ్యాంగమునకు అపజయము నిస్సందేహము

—

పురపాల సంఘముపైన దావా

బేహల్కా యెన్నికల విషయపు అతృప్తిఫలితము

(ఒక విలేఖరి)

౨౦-౨-౪౪రోజున పురపాలసంఘముపైనను, మరియు కార్లే (బే) కు ప్రతినిధిగా యెన్నుకున్న హాల్కీయాజ్ఖుత్ నా హెూసుగారుపైనను బేహల్కాకుచేరిన బొజ్జవరకిముఘగారు యెన్నికలు సక్రమముగా జరుగలేదని యెన్నికలనురద్దుపర్చి పునఃయెన్నిక జరుపగలందులకు దావాదెచ్చి నాజి హెూలుకఫ్ఫివా వ్యాయాధిపతివద్దదావు అయినారు. ఈవిధముగానే హాలుకే (పలీపునాడి) కత్తాలే మస్జిదును నారుకూడ దావాచేసినట్లుగా తెలియుచున్నది. ముందు దీనివివరములు తెలుపగలము

—

క్రికెటు పోటి

౧౯ తైనుండిషంబర్ ప్రాంతీయ క్రికెటుపోటీలుఆరంభమైనవి

—

అవురంగా బాదు పాఠశాల ఆటలపోటీలు

౨౬ తైనుండి వౌరంగాబాదుసూబా పాఠశాలలయొక్క ఆటలపోటీ మొహిమాబాగలో ఆరంభమగును

—

ప్రదర్శనము

జనవరినెల ఆరంభములో కొంత గొప్పవారిపోషణము క్రింద నగరములో ప్రదర్శనము జరుగును దానిలో చిత్రలేఖనము కుట్టుపని మొదలగునవి ... ప్రదర్శింపబడునని తెలియుచున్నది

—

నీటినల్లాలుపెట్టుటకైమహాజరు

ఫీలుఖానా, అఫ్జలుగంజు, సిద్దిఅంబరుబజారులలో నివసించువారు తమపాంతములో నీటినల్లాలుతక్కువగానున్నందున యిబ్బందిజరుగుచున్నవని మరిన్ని హెచ్చుగా పెట్టించవలయునని పురపాలకసంఘముయొక్క నాజముసాహెబు గారికి విజ్ఞాపనములపంపుకొనిరి

—

యువరాజుగారు

శ్రీవారు నిజామాబాదుజాగా సందర్శనములో ... లోని సర్కారీవ్యవసాయక్షేత్రమును చూచిసంతసించిరి

—

బొంబాయివెళ్లుట

నవాబ్ మెహదీజంగ బహాదరుగారు ఇప్పుడుసతీసహితముగ బొంబాయి కేగుచున్నారు ... సంబంధవరకుతిరిగి రానున్నారు

—

కొల్హాపురసంస్థానము

దేశీయరాజ్యములు కొల్హాపురసంస్థానముయొక్క ... నాయకులు ... గారునగరమునకువచ్చియున్నారు ... తెలిసికొనుటయేవీరి రాకయొక్క ఉద్దేశమట.

—

దామత్తెస్మూ నాజము సా॥

౧౯ తై బాముడిబరంబు ... పెండ్లికి వెళ్ళిరి ... వీరికి ...

—

మొకవీగా

విశ్వవిద్యాలయపు ఉపాధ్యక్షులగు పీరుత్తిగారునుండివార విద్యార్థుల ఖర్చులు ... ఆటలు ఆరంభించినారు

రాజరాజనరేంద్ర ఆంధ్రభాషానిలయము

హన్మకొండ

నూతన మందిరప్రవేశోత్సవము-౩౦వ వార్షికోత్సవము-రజతోత్సవము

వరంగల్లు సుబేదారులగు మౌల్వీ మహమ్మదు అబ్దుల్ బాసిత్‌ఖానుగారు అధ్యక్షత వహించిరి

[ప్రత్యేక విలేఖరి]

మందిరప్రవేశోత్సవము.

సుమారు ముప్పది సంవత్సరములక్రిందట స్థాపితమైన హనుమకొండలోని రాజరాజనరేంద్ర ఆంధ్రభాషానిలయము నూతన మందిర ప్రవేశోత్సవము అత్యంత వైభవముగా ౧౫ వ ౧౩౪౮ ఫసలి గురువారము ఉదయము తొమ్మిదిగంటలకు జరుపబడినది. నూత్నభవనము పతాకాదివములతో దివ్యముగ నలంకరింపబడినది.

అధ్యక్షులుగా వరింపబడిన మౌల్వీ అబ్దుల్ బాసిత్‌ఖాను సాహెబు గారిని మంగళవాయిద్యములతో నూరేగింపుగ నిలయభవనమునకు గొనివచ్చిరి శ్రీవారు వెండితాళముచెవితో మందిరద్వారములను కరతాళధ్వనులమధ్య తెరచిరి. హాలంతయు జనులచే క్రిక్కిరిసియుండెను. మౌల్వీ అబ్దుల్ బాసిత్‌ఖానుసాహెబు గారు (సుబేదారు) మౌల్వీ రహమతుల్లా సాహెబుగారు (తాలూకుదారు) పండిత గోవిందరావుగారు (తహసీలుదారు) సివిలుసర్జను సోమసుందరంగారు [illegible] జంఘాలగారు పండిత శ్రీరామరావుగారు హైకోర్టువకీలు, పండిత సుదర్శనరావుగారు మారేమండ నరసింగరావుపంతులుగారు అరిపిరేల గోపాలరావుగారు ఎం. ఏ. ఎల్. టి. పింగిళివెంకట్రామారెడ్డిగారు దేశముఖు పింగిళి వెంకటప్రతాపరెడ్డిగారు జన్నారెడ్డి నరసింహారెడ్డిగారు అహమ్మదు అబ్దుల్ ఆజీజ్ ఎం. ఏ. సుబ్రహ్మణ్యం ఎం. ఏ. బి. టి. వేంకటసుబ్రహ్మణ్యము బి. ఏ. మున్నగు ప్రముఖులును స్త్రీలును, పెక్కుమంది ఆంధ్రభాషాభిమానులును సభ నలంకరించియుండిరి.

ప్రారంభమున శేషమ్మాళ్, రుక్మిణి అను బాలికలిద్దరు శ్రావ్యముగా తెలుగునందును, ఉరుదునందును ప్రార్థన గానమును గావించిరి. నరసింహామూర్తి గారు ప్రార్థనగీతమును పాడిరి. పిమ్మట ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయుత పింగిళి వెంకట్రామారెడ్డిగారు సభ్యులకు ఆహ్వానమొసంగుచు, స్వాగతోపన్యాసమును చదివిరి. శ్రీ పింగిళి వెంకట్రామారెడ్డిగారు మౌల్వీ అబ్దుల్ బాసిత్‌ఖానుసాహెబు గారిని అధ్యక్షులుగా నుండగోరుచు ప్రతిపాదించిరి. మాదిరాజు రామకోటీశ్వరరావు హైకోర్టువకీలు గారు సముచితవాక్యములతో పై తీర్మానమును బలపరచిరి.

చతుర్మంపెల పండితమగు ఓరుగల్లు ప్రాంతాధికారులగు అలీజనాబు మౌల్వీ అబ్దుల్ బాసిత్‌ఖానుసాహెబు గారు కరతాళధ్వనులమధ్య అధ్యక్షపీఠము నలంకరించి తమ యధ్యక్షోపన్యాసమును తెనుగుభాషలో చదివిరి.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులును ఉత్సవ సభాధ్యక్షులును పుష్పమాలాలంకృతులు గావింపబడిరి. పిమ్మట లక్ష్మీకాంత రావు నరసింహారావుగార్లు శ్రావ్యముగ స్వాగతపద్యములను జదివిరి.

అధ్యక్షులవారి యుపన్యాసము వారివిద్యాగుణములను, ఆంధ్రభాషాభిమానమునను విశాలహృదయమునకును తార్కాణముగా నుండెను. వీరు గ్రంథాలయముల యుపయోగములను చక్కగ విశదీకరించి ప్రపంచములోని గ్రంథాలయోద్యమమును, వివిధదేశములందలి గొప్పగ్రంథాలయములను, మనరాష్ట్రములోని గ్రంథాలయములను పేర్కొని ప్రశంసించిరి. అధ్యక్షులవారి యుపన్యాసము యెంతయు ఉత్తేజకరముగ నుండెను.

మందిరనిర్మాణ కార్యమునకు కొంతకాలము మాదిరాజు రామకోటీశ్వరరావుగారును, తరువాత యిప్పటివరకు పాలపర్తి సత్యనారాయణరావుగారును కార్యదర్శులుగానుండి కృషిసల్పిరి పిదప వీరిద్దరును తాముచేసిన కార్యకలాపములను గూర్చియు, కష్టనిష్ఠురములను గూర్చియు, విరాళములొసగిన మహనీయులను గూర్చియు వివరించుచు నివేదికలను చదివిరి.

అధ్యక్షులవారు నాటిసభయొక్క సమావేశమును ముగించుచు కొంతమాటాడిరి తాము తెలంగాణాలో జన్మించినవారమని తెలుగుభాషయందు తమకు అత్యంతప్రీతిగలదని, ఇతర భాషలతో ఆంధ్రభాష తెప్పయుమునవలె యు [illegible] దృశ్యమానముగ నుచ్చరించిరి. ఈ నిలయమునకు తోడ్పడిన సహాయముచేయుటకు సిద్ధముగ తామున్నట్లును, అవసరమైనచో తమతో పరిచితులగువారికి చెప్పి తగుసహాయము గావించెదమని సుభోత్సాహకరముగ నుచ్చరించి తమ యుపన్యాసమును ముగించిరి. నూతనమందిరమునకు ఆవశ్యకమగు ఫర్నిచరు కొనుటకై డాక్టరు రామమోహనరావుగారును, ప్లాను తయారుచేసి నూతనమందిర నిర్మాణమునకు [illegible] సహాయమొసంగిన [illegible] అంగీకరించిరని పాలపర్తి సత్యనారాయణరావుగారు ప్రకటించిరి.

మందిర ప్రవేశోత్సవము ఉదయము ౧౧ గంటలకు సమాప్తమాయెను. ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శి పర్వతరంగారావుగారు వందనసమర్పణము గావించిరి.

నూత్నభవన వృత్తాంతము

ఈ భవన నిర్మాణమునకై ౧౩౨౪ ఫసలీలో స్థలము సంపాదింపబడినది. భవనమునకు పునాది ౧౩౩౧ ఫసలీ ౩౦ ఆబాను మాసమున పండిత మాదిరాజు రామకోటీశ్వరరావుగారి చే వేయబడి [illegible] కొంతవరకు జరుగుచుండెను. [illegible] కొన్ని కారణములవలన పని నిలిపివేయబడినది. తిరిగి ౧౩౪౦ ఫసలిలో పనులు తిరిగి ప్రారంభింపబడెను. దీని వైశాల్యము ౧౪౦౦ చతురపుగజములు. హాలు వైశాల్యము ౩౭X౧౮ అడుగులు. మూడువైపుల వరండాలుగలవు. తూర్పువైపు వరండాపై ద్వారములు ఏర్పరుపబడి వాకిలితో చేర్చబడినవి. హాలునకు దక్షిణ పశ్చిమ భాగములందలి వరండాలనుండి ద్వారములు కలవు. ఇంటిలోని వారాండాల వైశాల్యము ౧౨X౧౦ చ. అ. వరండాయందు చక్కని వాకిళ్లు.

ఈ భవనమునకు మొత్తము [illegible] ఖర్చు సుమారు ఎనిమిదివేల రూపాయలు.

౩౦వ వార్షికోత్సవము ౧౫-౭-౧౩౪౮

నేటిదినము సాయంకాలము నాలుగు గంటలకు రాజరాజనరేంద్ర ఆంధ్రభాషానిలయపు ౩౦వ వార్షికోత్సవము జయప్రదముగా జరిగినది. వరంగల్ సుబేదారులగు మౌల్వీ మహమ్మదు అబ్దుల్ బాసిత్‌ఖాను సాహెబుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. సభకై నవప్రాంగణమునందలి మైదానములో ప్రత్యేకముగా నిర్మితమైన పందిరి [illegible] పుర ప్రముఖులచేతను, హైదరాబాదు నల్గొండ ఖమ్మము, కరీంనగర మున్నగు పట్టణముల నుండి వచ్చిన ప్రముఖులచేతను, మహమ్మదీయులచే సభ నిండియుండెను.

ప్రారంభమున శ్రీమాన్ [illegible] శ్రావ్యముగ త్యాగరాజకృతులను గానముచేసి ప్రార్థన గావించిరి. తరువాత కార్యదర్శులగు శ్రీయుత మాదిరాజు రామకోటీశ్వరరావుగారు నిలయపు నివేదికను చదివిరి. దానియొక్క ముఖ్యాంశములు సభ్యులకు పంచిపెట్టబడినవి. పిమ్మట శ్రీయుత మాడపాటి హనుమంతరావుగారు ఉపన్యసించిరి. హనుమంతరావుగారికి ఈ నిలయముతో ప్రారంభమునుండి సంబంధము కలదు. అందుచే వారు [illegible] కార్యదర్శిగాపనిచేసి నిలయాభివృద్ధికై పాటుపడిన ప్రముఖులలో హనుమంతరావుగారొకరు. అందువలన వారు చెప్పినదంతయు ఉత్సవముల [illegible] తరువాత వారు నిజాంరాష్ట్రములో గ్రంథాలయోద్యమము ఎట్లు పుట్టినది ఎట్లు పెరిగి, ఎట్లు సన్నగిల్లినదో చక్కగ వివరించిరి. గ్రంథాలయములవలన కలుగు లాభములను గూర్చియు, స్త్రీలయందు విద్యాభివృద్ధి [illegible] గూర్చియు, ఇట్టిపరిస్థితులలో విద్యాధికుల ధనాఢ్యుల కర్తవ్యమును గూర్చియు వివరించుచు మహోపన్యాసము గావించిరి. తరువాత శ్రీయుత బాలు శ్రీనివాసరావు బి.ఏ. గారు [illegible] ఆంధ్ర పండితులు [illegible] గూర్చి [illegible] ఉపన్యాసము గావించిరి. పిమ్మట [illegible] మూరావుగారు గ్రంథాలయము మన గ్రంథాలయములు అను చక్కని వ్యాసమును జదివిరి. అది కార్యశూరత్వము నెడవారికిగల సుముఖత్వమును, కాంబిక దేశములందుగల విముఖత్వమును నిరూపించుకర్తవ్యమును సూచించుచుండెను. తదనంతరము పండిత మాదిరాజు రామకోటీశ్వరరావుగారు గ్రంథాలయములనుగూర్చి ప్రసంగించుచు, ఇట్టి భాషాసరస్వతులకు సహాయముచేయవలయునని ప్రార్థించిరి.

నాటిసభను ముగించుచు అధ్యక్షులవారు నాటి కార్యక్రమమును విమర్శించిరి. మరియు సకలురును విద్యావిజ్ఞానమునుగూర్చి చేయుచున్న కృషిని ప్రశంసించి, దేశములందలి అజ్ఞానాంధకారము రూపుమాపబడవలెనన్న ప్రజలను చక్కగ కృషిసల్పవలసియుండునని ఉద్బోధించిరి.

అధ్యక్షులకును, ఉపన్యాసకులకును, సభాసదులకును ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శియగు శ్రీయుత పర్వతరంగారావుగారు వందనము లర్పించిరి.

సభకువచ్చియున్న మహమ్మదీయుల సౌకర్యముకొరకు సాయంకాలపునమాజుకై ఆహ్వానసంఘమువారు ప్రత్యేకఏర్పాట్లుచేసినారు.

రజతోత్సవము ౧౬-౭-౧౩౪౮

ఉదయము

రాజరాజనరేంద్ర ఆంధ్రభాషానిలయముయొక్క రజతోత్సవము నేటిదినము ౯ గంటలకు నిలయపు ఆవరణమునందు ప్రత్యేకముగా నిర్మితమైన పందిరియందు ప్రారంభించబడెను. వరంగల్ సుబేదారులగు మౌల్వీ మహమ్మదు అబ్దుల్ బాసిత్‌ఖాను సాహెబుగారు అధ్యక్షతవహించిరి [illegible] సభనలంకరించిరి.

ప్రారంభమున ఆకారాజు లక్ష్మీకాంతరావుగారు మనోహరముగ స్వాగతపద్యములను జదివిరి. పద్యములలోని భావములు హృద్యములుగను, ఉత్తేజకరములుగను ఉండెను. పిమ్మట నిలయపు కార్యదర్శులగు మాదిరాజు రామకోటీశ్వరరావుగారు రజతోత్సవ నివేదిక చదివిరి. ఈనివేదికయందు నిలయపు గత ౩౦ సంవత్సరముల వృత్తాంతము సాకల్యముగ వివరింపబడినది. [illegible] సభాసదులకు పంచిపెట్టబడినవి. [illegible] గారు గ్రంథాలయములను గూర్చి [illegible] ఉపన్యసించిరి. [illegible] వారికి [illegible] గ్రంథాలయములను [illegible] గూర్చి తెలిసికొన్న విషయము, [illegible] గ్రంథాలయ [illegible] వివరించిరి. గ్రంథాలయముల ఉపయోగములను [illegible] తమ యుపన్యాసము ముగించిరి.

అధ్యక్షులవారి ఉపసంహార వాక్యములతో ఉదయపు సమావేశము ౧౨ గంటలకు ముగిసెను.

సాయంకాలము

రజతోత్సవముయొక్క సమావేశము సాయంకాలము [illegible] గంటలకు [illegible] మౌల్వీ అబ్దుల్ బాసిత్‌ఖాను సాహెబుగారు అధ్యక్షతయందు ప్రారంభమాయెను. [illegible] గ్రంథాలయములను [illegible] [illegible] ఆంధ్రమహాసభ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] అధ్యక్షులవారు [illegible] [illegible] వందనసమర్పణము [illegible] ఫిన్ [illegible] ప్రారంభమయ్యెను శ్రీ లక్ష్మణరావు సూచించెను. ఈ పాదుర్తి [illegible] గారు ఎం. ఏ. [illegible] ఫోటోలు ప్రదర్శించినారు. [illegible] రావుగారు, [illegible] పదార్థముల వారల తోడ్పడిరి. [illegible] స్టో ఫిన్ [illegible] [illegible] సభముగి [illegible] [illegible] వివరించిరి [illegible] సముఅవలన [illegible] చిరి.

వారిసంస్థానముకును ఆయురారోగ్య భాగ్యములనుగోరుచు ఆశీర్వదించినప్పుడు వారి యాజ్ఞానుసారము సభ్యులులేచి "తథాస్తు" అనిరి. ఇంతటితో కార్యక్రమము ముగిసెను. ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శులగు పర్వతం గాదప్ప గారు కవుసు వేయబడిన మహాసభులను ఉపన్యాసములిచ్చిన వక్తలను, ఇంకనితరులను పేర్వేర పేర్కొని వందనములర్పించిరి. సభాకార్యములను మహోత్సాహముతో, మహాసమర్థతతో నిర్వహించిన సుబేదారుసాహెబు గారికిని, వారి కార్యాలయము కొంతకాలము తమకై చేసికొనుటయేగాక యీ ముద్రణను చూడ సాదరాభిమానములు గల పండిత కోదండరావు తహశీల్దారు గారికిని, ఉత్సవములకు కావలసిన దీపాశ్రయములు ఇచ్చిన తాలూకదారు సాహెబు గారికిని, అనేకవిధముల సానుభూతిచూపిన ఇతర యధికారులకును పర్వతం గాదప్ప గారు వందనములర్పించిరి. సభలకవిచ్చేసిన పరస్థానికులకు ఆహ్వానసంఘము వారు చక్కని యేర్పాట్లు చేసిరి. పరస్థానికులకు జరిగిన ఆతిథేయసత్కారములకుగాను వారిపక్షమున ఆదిరాజు వీరభద్రరావుగారు ఆహ్వాన సంఘమువారికి నేవాదళభటులకు, పాకశాకములను అత్యంతరుచికరముగ సిద్ధముచేసిన పరిచర్యకులకును వందనములర్పించిరి. తరువాత పండిత మాడపాటి రామకోటేశ్వరరావుగారు పర్వతం గాదప్ప గారి యొక్క నిర్వాహకార్యకౌశలమును ప్రశంసించిరి. ఈ యుత్సవదేశసంగ్రహాయము చేసిన మరివాడ కర్షకులందరికి వందనములర్పించిరి. అంతట గానానంతరము మహోత్సవసభ కార్యములమధ్య అధ్యక్షుల వారు సమాప్తము చేసిరి. అంతమున, శ్రీనిజాము ప్రభువు గారికి జయజయధ్వానము చేయబడెను. సభరాత్రి పదిగంటలకు ముగిసెను. ఆనాడే సమావేశమునకు ఏర్పాటుచేసిన విందు భవనమందున గొప్ప ముగిసెను. చాలమంది గొప్పవారు విచ్చేసిరి. పరిసావమున ఆయ్యంకి వేంకటరమణయ్య గారు, బెజవాడ యూవద్ద కొమాటి హనుమంతరావు గారు, గౌరీశంకర వర్మ గారు, ఆదిరాజు వీరభద్రరావుగారును హైదరాబాదుకు తిరుగుబాటు చేసిరి.

ముగింపు

ని రాజరాజనరేంద్ర ఆంధ్రభాషానిలయము నూతనమందిర ప్రవేశోత్సవము, 30వ వార్షికోత్సవము రజతోత్సవము సమగ్రముగా రెండురోజులు జరిగినవి. ఈ యుత్సవములందు అత్యభినివేశముతో స్థానికాధికారులు పాల్గొనియుండుట అత్యంత ముదావహమైనవిషయము. పోలీసువారి కిట్టుబాటుపమువారు యెచ్చటను గాన్పింపలేదు. సభలు నిరంతరాయముగా జరిగినవి. ఆహ్వాన సంఘమువారి యేర్పాట్లు దివ్యముగానున్నవి. ఆహ్వాన సంఘమువందు ఆయా కార్యములను నిర్వహించుటకు ప్రత్యేకోపసంఘములు గలవు. వారువారు తమ పనులను చక్కగ నిర్వహించిరి. యువకులును వాలంటీర్లును మహోత్సాహముతో సేవాసక్తిని ప్రకటించిరి. కర్తవ్యనిష్ఠ గలవారు తమ కార్య నిర్వహణ కౌశల్యమును మరి స్థానికులు తెలుపుటకు మిగుల సంతసించుచున్నాను.

... స్వాగతోపన్యాసము

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయుత పింగిలి వెంకటరామారెడ్డిగారు స్వాగతోపన్యాసమొసంగిరి.

భిమానులగు సభాసదులారా!

రాజ్యముండలి ... మీకు స్వాగతము. మీరాయాగమనముచే మా ... లానందపూరితములైనవి. మా గ్రంథనిలయము కృతకృత్యమైనది. మా సంకల్పము ఫలవంతమైనది. శ్రీ ... చంద్ర గ్రంథాలయపక్షమున మీకెల్లరకు సుస్వాగతమొసంగుచున్నాను.

... లో సంగునట్లు నివేదించుచున్నాను. ఈ భాషానిలయము జీవితమున మిగుల ... పోలీసుఖానాను నిలయము స్థిరత్వమును లభించినకో ... గా గవర్నరు అను ... సంవత్సరముల క్రిందట పోలీసుకు ప్రత్యేకరీతినిలయముకొరకు నాయుండవలెనని గవర్నరుయొక్క నాభావనస్థలం దగ్గర ప్రౌఢదశ మగునో స్పష్టమే. గృహప్రవేశోత్సవము, వార్షికోత్సవము జరుగుచున్నవి. ఈ యానందమున

ఇక గవర్నరు ... శ్రమయనకవిచ్చేసిన విద్యాకుశలము చేయబడిన నోగదలి ... పక్షమున మనదేశములతో సంబంధములు, ...

వీటిలో గవర్నరు జనరలుకు ... మునందలి ప్రజా ... ఉండును నేనివిషయములలో రెండవది అనుపమ ... కారముగల శాసనసభ సభ్యులు అపూర్వములగు సాయుగోపన్న ... ప్రదర్శింపవలసినదనోన్నతములగు ... స్థాపింపబడలేదు? ... కలదిశైన ... పబైన ... యబడు ప్రతిష్ఠించియు ... లుజ్జ్వలమైనంత ... కలంచి ప్రశ్న ... చుట్టుకైనా ... పోష ... కిరణమైనది. ... పేర్ప ... ప్రవాహ ... ప్రబ ... వప్పమైనది

ఉంగుచున్నదనుటకు సందియము లేదు. దేశమునంటిన సంస్థలెన్ని యున్ననంతలాభముగలదు. విద్యాప్రపంచములోని సంస్థల కెంతశక్తి ధారబోసిన నదియంత ఫలప్రదము అగుచుండును. గ్రంథాలయ పక్షమున ఉత్సవములు, ఉపన్యాసములు, విద్యాప్రసంగములు, అవధానములు, హరికథలు, పురాణకాలక్షేపములు, పండితసత్కారములు ఎంతవిరివిగా జరిపిన నంతవిరివిగా వాఙ్మయ సేవ జరుగగలదు.

ఈ యుద్దేశమును సమన్వయించుకొనియే నాలుగైదు సంవత్సరములనుండి చేసిన తీవ్రప్రయత్నమువలన ఫలితముగా భవననిర్మాణప్రయత్నము క్రియారూపము దాల్చినది. నేడు స్థానికులు పరస్థానికులగు భాషాభిమానులసన్నిధియందు ఆంధ్రభాషానిలయము యొక్క భవనము అభినవము గృహప్రవేశోత్సవము వార్షికోత్సవము రజతోత్సవములు మహోత్తరమగు సంతోషముతో జరుపగలుగుటయు నిలయ జీవితమున ప్రాముఖ్యమగు నంశము. ఈ యుత్సవసమయమున నమూల్యములగు నుపన్యాసములొసంగవచ్చిన ప్రాజ్ఞులకును ఆహ్వానమునంగీకరించి యేతెంచిన భాషాభిమానులకును మనఃపూర్వకముగ స్వాగతము నొసంగుచున్నాను.

"శ్రేయాంసి బహువిఘ్నాని" అన్నటుల భాషాసేవకును దేశోపయోగమునకును నెలకొల్పబడిన ఈ నిలయము ఇంతటి వృద్ధి లోనికివచ్చుటలో ఎన్నియో విఘ్నములు అడ్డుపడెను. బహుకాల ప్రయత్నమువలనను దాతల సహాయమువలనను నిలయనిర్మాణము ముగిసినను ప్రవేశోత్సవము నకు ప్లేగు వ్యాధి యాటంకముగ లభించెను. తుదకు నగరపరిస్థితులు చక్కబడినపిదప అత్యంతోత్సాహముతో ప్రవేశోత్సవము ఈవిధముగ మీయందరి తోడ్పాటుతో జరుపగలుగుట సంతోషకరమగు నంశము. ఎక్కువకష్టము మీద సంపాదింపబడిన వస్తువుపై ప్రీతియెక్కువ. అట్లు చిరకాల కృషి ఫలితముగా బూర్తియైన ఈనిలయము మాకభిమానము మెండు. ఇదియే మాకు మహా మేలు. ఇదియే రాబోవు సంతతికి విజ్ఞానదాయకమగు నిర్వాహకము. ఈ పవిత్రసంస్థ ప్రవేశోత్సవము జరుపు సందర్భమున జరుగు వేడుకలలో పాల్గొని మమ్ము ధన్యుల గావించి సమీపకృతజ్ఞులము. ప్రవేశోత్సవముతోబాటుగ జరుపబడు వార్షికోత్సవమందును రజతోత్సవమందునుగూడ నిటులె పాల్గొని విద్వాంసుల యుపన్యాసముల నాలకించి నిలయశ్రేయస్కరములగు సూచనల గావించి పురోభివృద్ధి కలిగింప గోరుచున్నాడను. ఇంతకుముందెన్నడో జరుగవలసిన రజతోత్సవము మీయందరి సముఖమున నూతన గృహ ప్రవేశోత్సవముతో బాటుగ జరుపగలుగుట నిలయాదృష్టమనవచ్చును. మా ప్రయత్నము సామాన్యమైనదైనను ఆహ్వానించినంతమాత్రమున శ్రమయనక విద్యాసంస్థయందలి గౌరవముతో నరుదెంచి అభిమానము ప్రకటించినందులకు మిమ్ము నిలయపక్షమున ప్రశంసించుట నా ప్రధానధర్మము.

భవదాగమనముచే మాకును మా సంస్థకును గౌరవమును పొందించినది వేరుగా చెప్పనక్కరలేదు. తమ యధికారానుసారము సత్కారములతో సంగతేమన్నను అత్యల్పములగు మా యన్నలసాదరబుద్ధితో నంగీకరించి ముందు కార్యక్రమమున పాల్గొని మమ్ములకృతజ్ఞుల గావించెదరని విశ్వసించుచున్నాను.

ఇక ముందీప్రవేశోత్సవము జయప్రదముగ జరుపుటకు సర్వవిధముల సమర్థుడగు నొక్క యధ్యక్షుని ఎన్నుకొనవలసియున్నది. అందుకీసభామధ్యమునన్న ఆంధ్రభాషా ప్రియుడును వనభాషానిలయాభిమానియు ఓరుగల్లు ప్రాంతాధికారియున గు శ్రీయుత మౌల్వీ మహమ్మదు అబ్దుల్ బాసిత్ ఖాన్ సాహెబు గారు అర్హులుగానున్నారు. వారియాజమాన్యమున నీయుత్సవము జరుపుటకామోదించెదరని కోరుచున్నాను. శ్రీనుబేదారు గారు మా విజ్ఞప్తినంగీకరించి అధ్యక్షపీఠమలంకరించెదరని మనవి చేయుచున్నాను."

అధ్యక్షోపన్యాసము

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్ష, సభాసదులారా!

గ్రంథాలయమును గురించి ఎట్టి ప్రస్తావనము చేయుట యుయుండు నావంటి యల్పజ్ఞానగువానిని సభాధ్యక్షతకై యెన్నుకొనినందుకు మీ కృతజ్ఞత దెలుపుట నాకు ముఖ్యమైనట్టి యుపతోష ప్రదమైనట్టియు కర్తవ్యమై యున్నది. ఇట్టి విద్యాసంస్థకధ్యక్షత వహించుట నిశ్చయముగా నే నర్హుడను. మీవార్తమీనునగా నేనీయధ్యక్షతా పదవికి రాజధానియగు హైదరాబాదు నగరమునుండి నేటి యుత్సవకర్తవ్యమును నిర్వహింపదగిన యోగ్యతను వారిని రావించుట బాగుండెడిది. అయినను నాతోతమకు గౌరవించిరను సంగతిని నేను మరువజాలను.

ఈ గ్రంథాలయ మందిరముయొక్క ప్రవేశోత్సవమును నేను జరుపుచున్నాను. దాని యొక్క పునాదిని ౧౩౪౫ ఫసలీలో నైనను నా కలము పోటుతో వేయించెనను అంశము నాకు హర్షము గర్వమును కలిగించుచున్నది. నా యభిప్రాయ మేమనగా, గ్రంథాలయముకొరకు ఈస్థలమును సంపాదించు సందర్భమున విదాయుకలిగిన కాలమున, మత్ప్రయము తాలూకు వారు పదవియందు అప్పుడుండిన నా చేతినుండి తత్తు ఈ విషయమున పరిష్కారము చేయించియుండెను. ఆనాటినుండి ఫలితమును నేను నా కన్నులార గాంచుచున్నాను. నాడు నేనుచేసిన సాధారణ పరిష్కారముయొక్క ఫలితము ఇంతటి యంతకాంతి వంతముగా నుండునని యు నేటినిటునట్టి జ్ఞానప్రసాదకమగు సంస్థస్థిరముగా నేర్పడునని యు భావించి యుండలేదు!

ఆప్పటి తాలూకదారు పదవియందుండిన కాలమున, అసంపూర్ణస్థితి యందుండిన ఈ గ్రంథాలయ మందిరము చూడం బడినప్పుడు, నేను గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకులకు ఈ విషయమున ప్రబోధించియుంటిని మరియు ఇచ్చటి పురాతన చరిత్రయొక్క చిహ్నరత్నము లనదగిన శాసనములు మాయమగుచు అచ్చటచ్చట పడియుండగా, వానినొకచోట చేర్చి ఈ గ్రంథాలయ మందిరమున భద్రపరచుట ఉచితమని వారి కాలోచన చెప్పితి. కాబట్టి నవి తమయందగి కోరము బొందియుండిన నేను కృతజ్ఞుడను. ఈదినమునందు ప్రవేశోత్సవము జరుపుచున్న గ్రంథాలయము నిజాం రాష్ట్రములోని ప్రాతదగు గ్రంథభాండాగారములలో రెండవదై యుండుట ఎంతయు సంతోషావహము. మొదటిది హైదరాబాదులోనిది కనుక జిల్లాలలో నిజాంరాష్ట్రమున మొట్టమొదటిదని ఎంచదగి యున్నది. ఇది ప్రశంసార్హమగు విషయము.

మిత్రులారా! తమ కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు ఇట్టి పవిత్రమగు సమారంభమున అధ్యక్షతవహించుటకై నన్నాహ్వానించగా, నాలోనెన్నియో లోపములుండినను, కనుతమరొసగుచున్న గౌరవము నిరాకరించుట సాధ్యముగాదని యోచించితిని.

గ్రంథాలయముయొక్క యావశ్యకతను గురించియు, దానివలన కలుగులాభములను గురించియు. అరబుదేశముయొక్క విఖ్యాత కవిపుంగవుడు ప్రభావవంతమగు వక్తృత్వముతో నొక సుభాషితమును రచించియున్నాడు. నిశ్చయముగ విచారించితిమేని, మానవునకు అత్యుత్తమ సహవాసి కాదగినవస్తువు పుస్తకమేకదా: పుస్తకరూపముగు మిత్రుడెట్టివాడు? ఇతడు పరనిందచేయువాడు కాడు. కొండెములుచెప్పి మనమానసముల కలుషితములు చేయుడు. ఇతని సాహచర్యమున గడుపబడుకాలము అభినందించదగినదియు, మానవజాత్యున్నతికి ముఖ్యసాధనమును అయియున్నది. మనస్సున కానందము పేకూర్చుటయు, మనము ఈ యుపాధ్యాయుని వద్దనుండి మన నీతివర్తనమును బలపరచుకొనగలము!

సృష్ట్యారంభమున, లేఖనాపద్ధతి ప్రచారమునకు వచ్చుటకు కారణము మతసంబంధమైనట్టియు రాజకీయసంబంధమైనట్టియు అవసరములను పూర్తిచేసికొనుటయే. కనుక మతసంబంధమగు దేవాలయాములు గ్రంథాలయములుగా నుపయోగపడసాగినవి. మతాధికారులగువారు వీని సంరక్షకులుగాను ఉండుట సహజముగా సంభవించినది. గ్రంథాలయముపద్ధతి చాల పురాతనమైనదనుటకొక దృష్టాంతము కలదు. శ్రీయుత ... గారు ౧౯౦౦ సంవత్సరములో ఇరాకుదేశమున నెన్ని ప్రాంతములందలి పురాతన శిథిలములను త్రవ్వి చూడగా, నొక ప్రాతమందిరము భూగర్భమునుండి వెలువడినది. దానిలో సమానమగు కొలతలుగల అసంఖ్యాకములగు ఇటుకలు చేర్చి పైబడియుండుట కానవచ్చెను. వానిపయిన వ్రాతయుండెను. కాని అవ్రాతఅతిసున్నితముగాను సూక్ష్మదర్శక యంత్రము సహాయములేనిది తెలిసికొనుటకు అసంభవముగాను ఉండెను. ఈయిటుకలపరిమాణమొకచతురశ్ర అంగుళముండి, చతురపు అడుగువరకు ఉన్నదని చెప్పుచున్నారు. ఇటుకలరూపమునున్న ఇట్టి గ్రంథములు ఆ గ్రంథాలయములో ౧౦ వేలుండెనట. ఇవి అసీరియాదేశముయొక్క విఖ్యాతుడగు రాజు అసుర్బానిపాల్, అనువాని రచనాఫలితములని యు అతడు క్రీస్తునకుపూర్వము ౬౫౦ సంవత్సరముల ప్రాంతమున మహాప్రబలుడై ప్రచారమొనర్చినవాడని యు పరిశోధకులు నిర్ధారణ చేసియున్నారు. ఈయిటుకలలోఎక్కువభాగము గలవి ఇప్పటికిని బ్రిటిషుమ్యూజియములలో సురక్షితములైయున్నవి. దీనితరువాత చెప్పదగినది గ్రీసుదేశము. గ్రీసులకాలములో లిపిపద్ధతి చాలవృద్ధిమార్గమునందియుండెను. కాగితము నిర్మింపబడకపూర్వము రెంపలపైనను ఆకులపైనను వ్రాయుట ఆచారమైయుండెను. దక్షిణములోని పురాతనకాలపు వ్రాతలు చాలవరకు తాటియాకులపయిననుండెను. పేపిరస్ అను చెట్టు కనుగొనినపిదప కాగితములు ప్రారంభమాయెనవి. కాని యీవృక్షము ఎప్పుడు, ఎవనుకని పెట్టెరో తెలియుటలేదు. అయినను, క్రీ. పూ. ౧౮౦౦ సం॥ పూర్వపుశాసన మొకటి ఈజిప్టుదేశపురాజగు ఇషినోఫను కాలపుది. అతని తరువాత యే కాగితములపయిన పుస్తకములువ్రాయుపద్ధతి ఆరంభమాయెనది.

స్పెయినుదేశములోని ఖర్టబాయను స్థలమునందలి గ్రంథాలయము అబ్దుర్రహిమాను అద్దాఖిలు అనువాని కాలమున నారంభమాయెనది. అతడు బనీఉమ్మియావంశమువాడగు తుదిరాజు. ౭౫౫ హిజ్రీలో నతడు మరణించెను. ఈగ్రంథభాండాగారము అత్యున్నతపదవిని ౧౦౦ శతాబ్దమునపొందెను. ఆకాలమున స్పెయినురాజు ... అనువాడు. ఈ భాండాగారమున దాదాపు యిరవైలక్షల గ్రంథములుండెను. దీనివలని ఫలములను ప్రపంచమంతయును సంగ్రహించెనను విషయము చర్చితాంశము!

బనీఉమ్మియావంశమునకుతరువాత అబ్బాసియావంశమునకు చెందిన హారూనురషీదును, మామూనురషీదును విద్యాభివృద్ధి చయమునకు ... ఎనిమనవ శతాబ్దమున ... విద్య ... ముఖ్యము గా గ్రీకుభాష గ్రంథములను ...

అంటువ్యాధుల వారనివేదిక

హైదరాబాదునగరము చుట్టుపక్కల యాత్రివము

౧౯౩౪ వరంబు ౧౩ నో అంతమగువారములో నగరమునందు కొందరికి మాత్రము ప్లేగు తగిలెను. దగురు అందువల్ల చచ్చిరి. ౧౭ గురుకు తగిలినవారు యితరపట్టణములనుండి వచ్చి ఐసొలేషన్ ఆస్పత్రిలో చికిత్సకై చేరిరి. వారిలో ఒకడు మరణించెను

స్థానము	తగిలినవారు	చావులు	రిమార్కులు
హైదరాబాదు నగరము	౭	౩	
పరిసర గ్రామాలు	౧	౧	
మిలిటరీ ప్రదేశము	—	—	
సర్కారి ఆరోగ్య శిబిరాలు	—	—	
ఖాస్గీగుడిసెలు	—	—	ఔరంగాబాదగర్
ఐసొలేషన్ అస్పత్రిలో చికిత్సకై వచ్చినవారు	౧౭	౧	౨ పాద్షగర్, ౧ మహబూబునగరు, ౨ సికింద్రాబాదు
మొత్తము	౧౯	౫	

౩ యిండ్లనుండి ప్లేగుయెలుకలు పట్టుకొనబడెను. ప్రతి సందర్భములోను యిల్లును చుట్టుపక్కల యిండ్లును ఫినైలుతో కడుగబడి గంధకపుపొగ వేయబడెను. దానివల్ల మంచి ఫలితములు కలిగినవి

ఎరలతోను, బోనులతోను ఎలుకలను చంపుట వేయుచున్నారు. ఎలుకల బొరియలలో పొగబెట్టి పూడ్చుచున్నారు.

మెదడు వెన్నెముక జ్వరము

ఐసొలేషను ఆసుపత్రిలో మెదడు వెన్నెముక జ్వరము తగిలి యిద్దరుండిరి యిద్దరు జ్వరముచే చచ్చిరి

వీరు గవర్నమెంటు సెంట్రల్ జైలునుండి వచ్చిరి.

ఈవారములో కలరాగాని స్ఫోటకముగాని తగుల లేదు

నగరములో ఆరోగ్యము మొత్తముపయి బాగుగా నుండెను.

శ్రీ వేమన ఆంధ్రభాషానిలయము
నాంపల్లి, హైదరాబాదు

౨౪-౭-౧౩౪౪ ఫ. [౨౯-౫-౧౯౩౪] తేది బుధవారంనాడు మధ్యాహ్నము రెండుగంటలన్నరనుండి సాయంత్రము ఆరు గంటలవరకు, పైనిలయపక్షమున, దేవిడాని, నాంపల్లియందు సంగీత విశారదులును భగవత్ భక్తులును అగు శ్రీయుత మేఘరాజు శ్రీనివాసుగారిచే సమర్థ రామదాసుగారి చరిత్ర ఆంధ్రభాషలో హరికథారూపమున చెప్పబడును. అనాడు సెలవుదినమే. కాన అభిమానులందరు సకాలమునకు దయచేయ ప్రార్థితులు. స్త్రీలకు ప్రత్యేకస్థలము.

ఇట్లు
శ్రీ సుబ్బారావు
గౌ. కార్యదర్శి

యం. భానుయ్యగారి నిర్యాణము

దక్కను వైశ్యసంఘ వ్యవస్థాపకాలాధ్యక్షులగు పీకు నేటి ఉదయము ౧౧ ఘంటలకు సికింద్రాబాదు సివిలుఆసుపత్రిలో దివంగతులైరి. వారిపత్నికిని, బంధువులకును వైశ్యవ్యాయామమండలికి చెందిన వారి మిత్రులకును చాలా దుఃఖమును కలిగించిరి.

సికింద్రాబాదు ౨౧-౧౧-౧౩౪౪
ఇట్లు
కొప్పుల చంద్రశేఖరగుప్త

ఆంటి—మలేరియా గుళికల సర్టిఫికేటు

ఏ. అమీన్ అండుకో ౧౧౪ కార్నాకు బందరు స్ట్రీటు, బొంబాయి.

పైచెప్పిన కంపెనీవారి ప్రతినిధియగు హామీదు అహమదుగారు తయారుచేసి నాకిచ్చిన మలేరియాగుళికలు మలేరియాజ్వరములను చంపుటలో మంచివిజయమును సంపాదించినవని చెప్పుటకు నాకు సంతసమగుచున్నది. నేను వారిచ్చినదానిని ఉపయోగించి చూచినాను. మలేరియాతో బాధపడు కొందరికి ఒక ౨౦౦ గుళికలను పంచిపెట్టినాను. నేనెక్కడెక్కడ ఈ గుళికలను ఉపయోగించవలసిన అవకాశము చిక్కనో అచ్చటచ్చటంతయు దానివల్ల మంచిఫలితము కల్గెనని నాకుతర్వాత తెలిసినది

ఈ గుళికలను తయారుచేసినవారు మలేరియాచే బాధపడుమనుష్యులకు నిజముగా మంచిసేవ చేసినవారని నేను అభినందించుచున్నాను. మరియు నాసొంత అనుభవమునుబట్టిచూచినచో ఈ మందు ఇదివరకెన్నడు లేనట్టి అద్భుతమైనదని కనబడినది.

ఈ మందును జనసామాన్యమునకు అందుబాటులో నుండునట్లు చేయుటకై దానివెలతగ్గించవలసినదనియు. ఒక్కొక్క సీసాలో ౧౦౦ మాత్రలకు బదులు ౫౦ మాత్రలమాత్రమే యుండవలెననియు నేను సూచించుచున్నాను

తుదకు నేను చెప్పదలచినదేమనగా ఈ కంపెనివారే తయారుచేసిన డెంటల్ క్రీము నా సొంత ఉపయోగమునకై ఈయబడినది. ఇది ఇతర దంతధావన వస్తువులతో పోల్చిచూడగా తృప్తికరముగనే పనిచేసినది

దస్తఖతు/-సయ్యాద్ సిరాజుల్ హసన్ తిర్మిజి
హైకోర్టు వకీలు.

౧ అమీనుగారి అంటీగనోర్హియల్ సీసా ౧కి హాలీ రూ ౫-౦-౦
౨ అమీనుగారి అంటిమలేరియా బిళ్లలు సీసా ౧కి హాలీ రూ. ౧-౮-౦
౩ అమీనుగారి అంటిపయోరియా డెంటల్ క్రీము ట్యూబు ౧కి హాలీ రూ ౦-౧౨-౦

దొరకుచోటు
హామీదు అహమదు
ఎక్సెల్సియర్ బిల్డింగు
హైదరాబాదు దక్కను

ప్రైమాఫోన్ క్యాబినెట్ గ్రాండ్

అందమైన క్యాబినెట్టులో తయారు చేయబడినవి దృఢమైన నిర్మాణము దక్కనిడిజైనులు అనేకరంగులలో బాగుగా పాలిషు చేయబడినవి. శాస్త్రప్రయుక్తముగా తయారుగాబడినవి. స్విస్‌రకము స్టీల్ మోటారులు అమర్చబడియున్నవి బాల్ బేరింగులు. స్వకమస్థితిలో నున్నవి S స్టయిలుటోన్ ఆరమ్ముకలిగి విస్పష్టమై మనోహరమైన శబ్దమును పుట్టించును ఇవిఅన్నియు కలిగియుండి, ప్రైమాఫోనులు ప్రపంచమునందలి గొప్పరకము ఫోనులకు సమానముగా నుండును.

హిందూదేశమున నివి గత ౨౫ సంవత్సరములనుండి వాడబడుచున్నవి ప్రైమాఫోనులు బాగుగాపనిచేయుచు సార్థకనామముగలవై యున్నవి మంచిరకముఫోనులలో బాగుగా పనిచేయు ననుటకు. ప్రైమాఫోనులకు కలిగిన విఖ్యాతియే ప్రబల నిదర్శనముగా నుండగలదు

ఇతరరకము ఫోనులనుకొనుటకు ముందుగా సమీపమునగల మీ గ్రామొఫోను డీలరువద్దకువెళ్లి ప్రైమాఫోనులను చూచుడు యితర ఫోనులకంటె యివియే శ్రేష్ఠతరమైనవని అప్పుడుమీరు గ్రహింపగలుగుదురు

మాడల్ నెం ౨౧౦ డబుల్ స్ప్రింగ్ రు ౧౫౦
మాడల్ నెం ౨౦౦ డబుల్ స్ప్రింగ్ రు. ౨౨౦
మాడల్ నెం ౨౩౦ టేబుల్ స్ప్రింగ్ రు. ౨౫౦
మాడల్ నెం ౨౮౦ ఫోర్ స్ప్రింగ్ రు. ౩౦౦

ఇండియాలో ఏ రైల్వే స్టేషనుకైనను ఉచితముగా డిలివరీ చేయబడును

సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు
ప్రైమాఫోనో అండ్ జనరల్ ఏజెన్సీ.
టెలిగ్రాం: "Primaphone" ౫౧౫-౨౦-౨౨. కాల్బాదేవిరోడ్ బొంబాయి

మురికి చర్మమా?
నీకు కావలసినది

క్యాస్టొఫిన్

మురికితోలు విస్ఫోటము ... మలబద్ధకమును సూచించును. ఈ హాడుస్థితినుండి క్రొత్తవిధమున తప్పించుకొనుము — ఒక క్యాస్టొఫిన్ బిళ్లను పుచ్చుకొనుము. నెమ్మదిగా, సుఖముగా పనిచేయును. మురికి పదార్థముల నావలతోలి వేయుటకు ... గములకు బలమునిచ్చును.

క్యాస్టొఫిన్

అమ్మదగు చోట్లెల్ల
క్యాస్టొఫిన్ మాన్యుఫ్యాక్చరింగు కంపెని
పోస్టుబాక్సు నెం. ౯౩౪

ఇంగ్లీషుఇలాకా పోలీసువారు

నిజాంరాష్ట్రములో తలాషీ చేయుటకూడదు

ఇటీవల సదరుశాజము శ్రీ శ్యామరావుగారు [illegible] గారు క్రింది మొహాతమీమాలకు ఒకగస్తీ జారీచేసిరి దానిలో నిట్లున్నది:—

ఇటీవల ఇంగ్లీషుయిలాకా పోలీసువారు ఒకదొంగిలింపబడిన నేరమును శోధించు సందర్భమున సర్కారు ఆలీ జాహి సరిహద్దు గ్రామములో ఒకయింటిని తలాషీ చేయదలచి సర్కారు ఆలీవారి స్టేషనుహౌసు అధికారి సహాయము అడిగిరి. అప్పటి స్టేషను హౌసులో నున్న మొహరిరుతానే స్వయము తాతలాషీకగు ఇంటికిపోక ప్రాతిపూర్వకమైన హుకుము ఇయ్యకుండ, ఇద్దరుపోలీసు జవానులను సహాయార్థము పంపెను. ఇంగ్లీషుయిలాకా పోలీసు అధికారి ఈ జవానుల యెదుట తలాషీ మొదలుపెట్టెను. ఈసమయములో అందుండెయుజవాను డు పోలీసువారిపై హల్లాచేసి పోలీసువారిని పంచేయుటకు [illegible] ఆదిపైన ఆట్లు ఈజవానులపైన పోలీసువారి పక్షమున అభియోగము చేసిరి హ్యాయస్థానము వారు విచారణచేసి, ఇంగ్లీషుయిలాకా పోలీసు అధికారికి సర్కారు ఆలీవారి ఇలాకాలో తలాషీచేయు అధికారము లేదనియు, ఇట్టి అవసరము కలిగినచో జాబితా ఫౌజ్దారిలోని దఫా ౧౫౮-౧౫౯ ప్రకారము అమలుజరుప వలసియుండెనని, అట్లు జరుగలేదు కనుక తలాషీ [illegible] తీర్పుచేసిరి.

ఈగస్తీలో పైసంగతులు తెలుపుచు సదరు శాజముగారు ఈవిధముగా ఆజ్ఞాపించిరి—

(౧) ఏదైనా మొకద్దమాయొక్క పరిశోధన సందర్భములో ఇంగ్లీషుయిలాకా పోలీసుఅధికారి సర్కారుఇలాకాపోలీసువారిని వారిహద్దులలో మాలు పరామర్శ చేయవలెనని గాని, ఏదేనిస్థలమున తలాషీ చేయవలెననిగాని కోరినపక్షమున సాధ్యమైనంతవరకు సర్కారుఆలీవారి అధికారి తానుస్వయముగా తలాషీయందును మాలుపరామర్శయందును పనిజరుపవలెను. ఏదైన అనివార్యకారణమువలన తానుస్వయముగా పోలేనియెడల తనక్రింది యుద్యోగస్థుని వ్రాతపూర్వకమైన హుకుమునిచ్చి కార్యనిర్వహణమునకై పంపవలెను. (౨) ఇంగ్లీషుయిలాకా పోలీసువారికి కావలసియున్న ఏదైన సమాచారము పంపుటకు [illegible] చేసిన యుద్యోగస్థుడు దానిఅవసరమునకు ఆలస్యము చేయకుండ, ఏఆధారములు హద్దులలో [illegible] [illegible] ఫాపుడు దానిని [illegible] ట్టటనుండ జాబితాప్రకారము [illegible] జరుగవలెను.

మ. ఘ. వ. నిజాంరైల్వే

ఖండోబాయాత్ర

ఖండోబాదేవాలయమని ప్రసిద్ధికెక్కిన మాల్లాకాంత దేవాలయము నైజాంరైల్వేలో నానాపూరు స్టేషనుకు ఒకమైలుదూరములో నున్నది. దానిని విశేషముగా జనులు మైలారు దేవాలయమని పిలిచెదరు. దానిని పండరీపురదేవాలయమంత పవిత్రక్షేత్రముగ భావించెదరు. అది రెండువేలసంవత్సరములనాటిదని ప్రసిద్ధి. ప్రతిసంవత్సరము అక్కడ పెద్దయాత్ర జరుగును. ఈసంవత్సరము ఆయాత్ర ౧౯౪౨ డిసెంబరు ౧౩వ తారీఖున ప్రారంభమగును. ౧౯౪౨ డిసెంబరు ౩౦వ తేది చాలముఖ్యదినము. నైజాంరైల్వేవారు నైజాంరైల్వేలో వికారాబాదునుండి బీదరుకుపోవుశాఖను పొడిగించిన భాగములోనుండు నానాపూరు (నైజాం) స్టేషనుకు టికెట్లుతీసికొనవలెను.

ప్రయాణికులకు అనుకూలముకొరకై యాత్రోత్సవకాలమందు ట్రెయినులకు సాధారణసమయములోకంటె యెక్కువడబ్బాలను తగిలించుటకు యేర్పాట్లు చేయబడును.

— ట్రాఫికుమేనే

క్రొత్తరాజ్యాంగములో బరారుస్థితి

జాయింటుపార్లమెంటరీ కమిటీ నివేదిక

మ. ఘ. వ. ప్రభువుగారికి కృతజ్ఞత

జాయింటు పార్లమెంటరీ కమిటీనివేదికయందలి రాజ్యాంగములన్నియు సంపాదకీయమున చర్చింపబడినవి ఇతరవివరములనుగూర్చి చెప్పవలసినవి [illegible] పనిలేదు కాబట్టి వాటిని సవిమర్శగా మరియొకసారి చర్చింపగలము ఇప్పటికి బరారు రాష్ట్రమునుగూర్చి నూతనరాజ్యాంగమందు యెట్టి యేర్పాటుచేయబోవుచున్నారో జాయింటు పార్లమెంటరీ కమిటీవారి వచనములనే తర్జుమా చేసెదము, వారిట్లు వ్రాసినారు.

„బరారనబడు ప్రదేశము విషయములో యెట్టిరాష్ట్రమందు యిప్పుడెట్టియేర్పాటు గలదో మేమిక్కడ సూచించవలెను. ప్రదేశము దక్షిణహైదరాబాదులోని మ. ఘ. వ. నిజాంప్రభువుగారి రాష్ట్రములో ఒకభాగమై యున్నది. అయితే ౧౯౦౨వ సంవత్సరమునుండి బ్రిటిషువారిపాలనలో నున్నది. [illegible] కుయిచ్చినట్లు చేయబడినది

„ప్రదేశము మధ్యరాష్ట్రముతో కలిసి పరిపాలింపబడుచున్నను, అందులకి భాగముగా పాలింపబడుటలేదు అక్కడి ప్రజలయొక్క కోరిక కొంతమంది ప్రతినిధులు మధ్యరాష్ట్రశాసనసభలో సభ్యులుగా ప్రభుత్వముచే నియోజించబడుచున్నారు యీనియోగము వట్టిఆచారముమాత్రమే ఎలయన మొదట ప్రజలచేయెన్నుకొనబడినవారిని తప్పక శాసనసభా సభ్యులుగ నియోజించబడుచున్నారు అంతట ఆశాసనసభయు, కేంద్రశాసనసభయుచేయుశాసనములు విదేశ [illegible] ప్రాంతకుజూరిస్డిక్షన్ అక్టులోని [illegible] బరారులో అమలుచేయబడుచున్నది

„ఇప్పుడుకూడ మాప్రభుత్వమువారును మ. ఘ. వ. నిజాంప్రభువుగారును ఒకయేర్పాటు కంగీకరించినారని యిటీవలనే ప్రకటింపబడినది. [illegible] నిజాంప్రభువుగారు [illegible] మధ్యరాష్ట్రముకు [illegible] రాష్ట్రములో నొకభాగముగా పరిపాలింపబడును. [illegible] రాజ్యాంగముప్రకారము రాష్ట్రముస్వాతంత్ర్యము స్థాపింపబడినతర్వాత అని అర్థము:

„యీయేర్పాటుజరుగుటవలన మాకు సంతోషమైనది ఎలయనకొ మధ్యరాష్ట్రములో బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నేర్పరుపవలసివచ్చినప్పుడు దీర్ఘకాలము పరిపాలనలో మధ్యరాష్ట్రసంబంధమనుభవించియుండిన బరారు మధ్యరాష్ట్రమునుండి వేరుపోవలసినగలయేర్పాటుతో యెన్నికష్టములు కలిగియుండునో కాబట్టిమధ్యరాష్ట్రములో రాష్ట్రముస్వాతంత్ర్యము జరుగును అంతముగకలుగునుచో. దానికొరకై యు కృతజ్ఞత మ. ఘ. వ. నిజాంప్రభువుగారు విశేషముతో [illegible] సమాలోచించి చేసినవారికి తెలుపుచున్నాము.”

కాశ్మీరములో గ్రామపంచాయతీలు

కాశ్మీర శాసనసభవారు పట్టుదిగుమతిపై పన్నుపెంచు [illegible] మున్నసుంకమును హెచ్చింపుటకు తీర్మానించిరి

కాశ్మీర సంస్థానమందు ప్రభుత్వాధికారభారము క్రమముగా కేంద్రస్థానమునుండి తగ్గింపబడుచు ఇతరసంస్థలకు పంచిపెట్టబడుచున్నది. ఈసందర్భమువనే అసంస్థాన శాసనసభలో గ్రామపంచాయతీల స్థాపననుగూర్చి చిత్తుచట్టమొకటి ప్రవేశపెట్టబడియున్నది ఈచట్టముచే పంచాయతులకు గ్రామములోని దివానిఫౌజ్దారీ వ్యవహారములను విచారించి పరిష్కరించుటలో తోడ్పడుటకును, గ్రామస్థులందరికిని సమానముగునట్టి ఆరోగ్యాదివిషయములను చూచుటకును అధికారమీయబడును. పంచాయతీసభ్యులు ఆయా గ్రామముల పెద్దలచేతను, వకరతులచేతను నియోజించబడుదురు ప్రతిగ్రామపంచాయతీకిని ఒకఫండు యేర్పరచబడును. పంచాయతీలు ఆ ఫండుకు లోబడి గ్రామములలో విద్యావృద్ధికిని, ఆరోగ్యముకును, మంచినీటి సౌకర్యముకును గ్రామముయొక్క కోట లను శుభ్రముగా నుంచుటకును, యింకను గ్రామజనుల సుఖసౌకర్యములగుపనులను చేయుటకును యత్నించవలసి యుండును.

మాతృభారతి

౧౯౪౨ నవంబరు సంచిక

హైదరాబాదులోని మా కార్యాలయము నలంకరించినది బాలికలకున్నత పాఠశాలలోని విద్యార్థినులును, ఉపాధ్యాయవర్గమువారును ప్రత్యేకముగా తెరచిన మాతృమందిరమును సంతోషకరము సంచిక [illegible] రమణీయమై యున్నది. వ్యాసములు [illegible] విద్యార్థినులకేకాని [illegible] బాలబాలికలకు ప్రత్యేకింపబడినవి.

మాదిశెట్టి పాపయ్యగారి —జనగామ—

ప్రకటన

జనగామలో వడ్లమరయొక్క ప్రస్తుతయజమానులును మాలకష్మీదాసులును అగు మాదిశెట్టిపాపయ్యయు యితరులును ఈక్రింది ప్రకటనను ప్రకటించవలసినదని మమ్ములనుకోరినారు:—

జనగామలో మాదిశెట్టి పాపయ్యచేతను యితరులచేతను వ్యవహారపబడు వడ్లమరియొకటిగలదు. సదరువడ్లమరలో యుదివరకు భాగస్థుడుగనుండిన శ్రీ ల్వేరువీరన్న మరణించినాడు. సదరు శాల్వేరువీరన్న సదరువడ్లమరలో తనకుగలభాగమును తన జీవితకాలములో నేరిచ్చివేసెను. అతనికిఆవడ్లమరలో మరియేవిధమైన జోక్యములేకుండెను. కాబట్టి ఆమిల్లు వ్యవహారములలో అతనివారసుదారులకేలాటిజోక్యము ఉండజాలదు. ఆమరణించినవీరన్నకువారసుదారులమని చెప్పుకొను కొందరు సదరువడ్లమర(జనగామలో మాదిశెట్టిపాపయ్యగారిమరఅనబడును) తమదియని నోటీసులలో అచ్చొత్తించి పంచుచున్నారు. ఈమాట అసత్యము కుట్రబుద్ధిచే ప్రేరేపబడినది. అట్టిమనుష్యులకు ఆమరలో నేటువంటిజోక్యముగాని లేదు, కాబట్టి ప్రజలకును, సదరువడ్లమరలో పనిచేయించుకొనుటకై వచ్చువారికిని యిందుమూలమున తెలియబరచుటయేమనగా, సదరుమరణించిన శాల్వేరువీరన్నకు ఆమరలో యేలాటిజోక్యము లేకుండెను, అతనివారసుదారులకుకూడ ఆమిల్లువిషయములో యేలాటిజోక్యము లేదు, కాబట్టి వారి బెదరింపువల్లప్రయోజనమేలేదు

బి. కే. ఆర్. అయ్యంగార్,

౩ వినయమలు ౧౯౪౨ బి. ఏ. ఎల్.ఎల్. బి.

మార్కెటువీధి మరియు

సికింద్రాబాదు(దక్కన్)

యమ్. యస్. రాఘవన్,

బి. ఏ. ఎల్.ఎల్. బి

ప్లీడర్లుఅండ్ వకీళ్లు

మైసూరు

చమువున్న

[illegible] కొరకు [illegible] చమురు పెస్సును [illegible]

ఔషధ నిర్ణయము

[illegible] ప్రభుత్వ [illegible]

రైతుల ఋణబాధ తగ్గించుట

రైతులు [illegible] బాకీలు [illegible] సంపాదించబడిన డిక్రీ విషయమై రైతుల [illegible] మార్గమును [illegible] యోజించబడిన కమిటీవారు ప్రభుత్వమునకు కొన్ని [illegible] చేసిరి. [illegible] ముఖ్యమైనది [illegible] ప్రభుత్వమువారంగీకరించినారు

తిరువాన్కూరు

ఏమతం వారెంతమంది?

తిరువాన్కూరు ప్రభుత్వోద్యోగములలో యే మతము వారు యెంతమంది యున్నారో కనుగొని నివేదించుటకై ఆ [illegible] ప్రభుత్వమువారొక అధికారిని ఏర్పాటుచేసినారు ఉద్యోగములను ఇచ్చుటకు అధికారముగల పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషనును యేర్పరచు విషయమైకూడ అ యధికారి నిబంధనల నేర్పరచును.

రబ్బరు ఫ్యాక్టరీ

రబ్బరుఫ్యాక్టరీ నిర్మాణము పూర్తియైనట్లు [illegible] టన్నులు తయారగునట్లు అమర్చబడినది. బెల్జియందేశమునుండి ఒకనిపుణుని పిలిపించి కట్టించినారు

పుదుకోట

గ్రామములకై ఖర్చు

పుదుకోట గ్రామములకై కొంతఖర్చు పెట్టుటకు ఏర్పాటైనదనియు, దానివల్ల యీసంవత్సరము పుదుకోట గ్రామజనులు లాభము పొందుదురని యు [illegible] సంస్థానపు దివాను గారు సంస్థాన శాసనసభలో ప్రకటించిరి.

ముల్కీ—నైర్ముల్కీ సమస్య

నైర్ముల్కీలకు [illegible] ఉద్యోగము లీయరాదని దర్బారును కోరుచు ఒకతీర్మానమును పుదుకోట శాసనసభవారు గావించిరి

కొచ్చిను

భాషనువహార్చ

ఇంతకాలమునుంచి కొచ్చిను సంస్థానములో అడిషనల్ సెషన్సుజడ్జీలకు సెషన్సుకేసులవిచారించు అధికారము లేదు. అట్టి అధికారమిచ్చుటకై క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడులో మార్పుచేయవలయునని ప్రభుత్వమువారాలోచించుచున్నారు.

మునిసిపాలిటీకి కమీషనర్లు

కొచ్చిను ప్రభుత్వమువారు ఆసంస్థానములోని మునిసిపాలిటీలకన్నింటికి కమిషనర్లను యేర్పరచు విషయమై ఆలోచించుచున్నారు.

బలివాపబడుట

నారాయణగఢ్ (హోల్కర్) యొక్క చుట్టుప్రక్కల [illegible] పశుబలి [illegible] ప్రయత్నము వలన బందయ్యెను. తదితర గ్రామాలలో [illegible] ప్రచారము చేయుచున్నారు. [illegible] సార్వజనిక సమాజపు [illegible] ఉన్నందున [illegible]

శ్యామ్ [illegible]

ఖుఫ్యాపోలీసు సన్యాసము

మశానములో చావుదెబ్బలు

ఒక ఖుఫ్యాపోలీసు సన్యాసివేషమున [illegible] ఒక [illegible] ఖుఫ్యాపోలీసు [illegible] పోలీసు [illegible] పిలుచుకొని వచ్చెను [illegible] చాలా [illegible] పోయెను.

నేరము చేయుటకు ముందే జుర్మానా చెల్లించుట

[illegible] పోలీసు స్టేషను [illegible] "నేను నా [illegible] భార్యను [illegible] సాధారణముగ [illegible] చెల్లించుచున్నాను."

ఒకేసారి ఐదుగురు బిడ్డల గనుట

ఒంటారియో (కనడా దేశము)లో ఒక స్త్రీకి ఒకేసారి ఐదుగురు బిడ్డలు జన్మించిరి అందరు సౌఖ్యముగా యున్నారు

కలువక జొన్నపాలు త్రాగిన త్రాచుపాము

ఆంధ్రపత్రికకు [illegible] నుండి ఒకవిలేఖరి క్రింది వార్త పంపినాడు:—

౧౭-౧౧-౧౯౩౮ సాయంకాలము ౬ గంటలకు [illegible] గ్రామ కాపురస్థుడు [illegible] అను ముప్పదిసంవత్సరముల వయస్సుగల యువకుడు తన గ్రామమునుండి [illegible] జొన్నపాలు తీసికొని తన అత్తగారి గ్రామమునకు వచ్చుచుండగా [illegible] ఒక త్రాచుపాము [illegible] చేతిలోనున్న [illegible] అంతట యాపాము [illegible] యువకుడు [illegible] అంతట అతడు [illegible] తన దారిని పోవుచుండెను. యీ ప్రకారము ఆపాము యువకునకు [illegible] మార్గము [illegible] ఆయువకుడు [illegible] విస్మయమొంది [illegible] జొన్నపాల చెంబు [illegible] చూచుచుండెను. అంతయాపాము చెంబులోని పాలన్నియు పూర్తిగా త్రాగి [illegible] తన దారిని వదలిపోయెను. అంతట యువకుడు తన ఖాళీపాలచెంబును తీసుకొని సంతోషముతో అత్తవారియింటికి చేరెను.

ఇంటినుండి కదలబనిలేదు.

[illegible] అక్కడి [illegible] అంతేసులభముగ [illegible] ఇల్లు [illegible] డాక్టర్లు, సిగరెట్లు, [illegible] అన్నియు గలవు

పోలీసు వేషముతో దొంగలు

[illegible] పట్టణమునకు సమీపమున [illegible] గ్రామములో కొందరు బందిపోటు దొంగలు (సుమారు ౩౦ మంది యుండవచ్చును) ఆగ్రామము ప్రవేశించిరి. వారిలో కొందరు పోలీసు వేషము ధరించి గ్రామములోనున్న [illegible] యింటికి పోయి [illegible] పోలీసు స్టేషను [illegible] తీసుకొనిపోయి [illegible] దొంగలు [illegible] సొమ్ముల [illegible] దోచుకొనిపోయిరి.

నూన్సరంభర్తలు

(గీన్లాండు [illegible] ఉన్న [illegible] సిద్ధమై [illegible] డేన్మార్క [illegible] వారి [illegible] ఉపయోగించ [illegible] అని భావించుట [illegible] ఆడపిల్లలకు [illegible] తీసికొనిపోవును.

ఇంకొక [illegible] బాలకులను [illegible] అతని భార్య [illegible] అతనితోగూడ తీసికొనిపోవునట.

బాలికల వేలము

సైప్రసులో [illegible] బాలికలను ౧౦౦ పౌనులవరకు వేలము పాట పాడుకొనవచ్చును. ఆబాలికల తల్లిదండ్రులకు తమ యిష్టానుసారము వారిని వేలము వేసెదరట! అందులో యెవరు యెక్కువ డబ్బు పాటపాడుదురో వారికి యీయబడును.

కిర్లోస్కర్ పంపులు

బ్రిటిషుమంత్రిపై క్రుళ్లిన గ్రుడ్లు

ఇంగ్లాండులో గ్లాస్గో విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులయొక్క రెక్టరు ఎన్నికలలో ఒక అభ్యర్థిని యొన్నుకొనవలసినదని వ్యవసాయశాఖామంత్రి యిలియటు సిఫారసు చేయుచు ఉపన్యసించుచుండగా విద్యార్థులలో పలువురు ఆయనపై టమాటోలను గ్రుడ్లను విసరిరి. ఆయనతో గూడవచ్చిన భార్యయు మరియితరస్త్రీలను మొదటిసారి టమాటో దెబ్బలతో ఉపన్యాస వేదికనుండి పారిపోయిరి. ఇలియటుగారు ఉపన్యసించుటకై లేచినప్పుడెల్ల వారిపై టమాటోకాయలు, క్రుళ్లినగ్రుడ్లు, పిచికారీలగుండా నీళ్లు చల్లబడుచుండెను. ఇట్లు విద్యార్థులవద్దనుండు సామగ్రియంతయు అయిపోగా యిక ఫరవాలేదని మంత్రిగారు ఉపన్యాసము ప్రారంభించునప్పటికి విద్యార్థులీసారి ఉపన్యాసము వినబడకుండ అరవసాగిరి. ఇంగ్లండులో టోరీపక్షమువారు యిలియటును ఎన్నికలలో ప్రచారమునకై పంపుటచే యీపక్షమునకుగాని చెందకనిష్పక్షపాతియగుగానిని యొన్నుకొనవలయుననుసూత్రమునకు భంగము కలిగినదని విద్యార్థుల యాగ్రహము.

గతయుద్ధములో విషవాయువువల్ల మరణాలు

గతయురోపు మహాసంగ్రామములో విషవాయువు ప్రయోగముచే బ్రిటిషువారిలో ౧౮౧౦౫౩ మంది నష్టపడిరట. అందులో ౬౦౦౦ మంది చచ్చిరట. వీరి లెక్కను తెలిసినవారు. వీరేకాక యింకను లెక్కలలో వ్రాయబడినవారు సుమారు ౫౦౦౦మందియుండవచ్చును. జర్మనీవారిలో ౭౦౦,౦౦౦ మంది విషవాయువుచే మరణించిరట. అని సి. క. ఫాక్సుగారు ఈమధ్య వ్రాసిన యొకపుస్తకములో ప్రకటించిరి.

నవ్వుల మూట

శ్రీ నారాయణరెడ్డి.

భాస్కర్లు—మీనామధేయమేమిటి.
పురుషోత్తం—సేనింకా అంతవరకు చదవలేదు
*　*　*
రామయ్య—ఊరభావిన్లు చాలామంచివి
మల్లయ్య—ఏంమంచివి మన్ను మంగలి వెంకడు దాంట్లోపడి చచ్చాడుగదా.
పిచ్చయ్య—మీరు కొడుకా బిడ్డా
కోటిలింగం—పెళ్లిఅయినాక చెప్తా.
*

సైన్సు పరిశోధన

ఇన్ఫ్లుయెంజాటీకాలు

ముగ్గురు బ్రిటిషు డాక్టర్లు ఇన్ఫ్లుయెంజా జ్వరమును పోగొట్టుటకు టీకాలు వేయుటకై రసీకరణను చేయుటయెట్లు అను విషయమై నపూర్వ పరిశోధన చేయుచున్నారు. వారు ఎలుకలకు యిన్ఫ్లుయెంజా జ్వరమును కలిగించి పరీక్షించుచున్నారు.

సూర్యరశ్మినుండి విద్యుచ్ఛక్తి

సూర్యరశ్మిలోనుండి శక్తిని తీసి ఆశక్తిచే పెద్దపెద్ద యంత్రములను నడపింపుటయెట్లు అని శాస్త్రజ్ఞులు (సైంటిస్టులు) బహుకాలమునుండి ఆలోచించుచుండెను. ఇప్పుడు ఒక అమెరికా శాస్త్రజ్ఞుడు, కొలంబియా విశ్వవిద్యాలయపు ప్రొఫెసరు. ఫింక్ నామధేయుడు "ఫోటోయెలెక్ట్రికుసెల్" అను సాధనముచే కొంతవరకు సాధించినారు. యీ సాధనములో కాపరు ఆక్సైడు సన్నని పొరగా పూయబడి దానిపైగట్టిగా ఒక రాగిరేకు ఉంచబడియుండును. సూర్యరశ్మి ఆకాపరు ఆక్సైడుమీదపడునట్లు చేయబడును. అప్పుడు రాగిరేకును కాపరు ఆక్సైడునకు మధ్య విద్యుచ్ఛక్తి ప్రవహించును. అందువల్ల ఆశక్తి నీ సాధనము నుపయోగించినచో ప్రతిఒకటి శక్తిలో కొంతభాగముయును యంత్రాలనడపయోగించవచ్చునని నిరూపించబడెను.

చచ్చినకుక్కలను బ్రతికించుట

డాక్టరు కార్నిష్ అను అమెరికాశాస్త్రజ్ఞుడు చచ్చినకుక్కలను బ్రతికించుటకై పరిశోధనలు చేయుచున్నాడు. ఇంతవరకు మూడుకుక్కలనుచంపి బ్రతికించిచూచినాడు. ఇంతవరకు మొదటిరెండుకుక్కలు బ్రతికించబడిన కొద్దికాలము వకే మరలచచ్చినవి, మరలవాటిని బ్రతికించుటకు సాధ్యముకాలేదు. మూడవకుక్కనుచంపి, గుండెయాగిన ౫ నిముషముల తర్వాత బ్రతికించెను. అదిక్రమముగా లేచుటకును కూర్చుండుటకును మొరుగుటకును నేర్చెను. కాని మునుపటియున్నట్లు యుండలేదు. మెదడు బాగా గమనించెను.

గుండెదడకు గ్రామఫోను

బ్రిటిషుదేశములో డాక్టరు గుండెలోపల మొత్తైనయున్నదో సులభముగా కనుగొను సంగీతమువలెనే రికార్డుచేయుచున్నారు. యీయంత్రములు యిప్పుడెక్కువగా తయారైనచో ఒక్కొక్కటి ఉపయోగించును.

REG. No. N. 45

21

STAMP

Printed and published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Pr... Hyderabad Editor K. B...